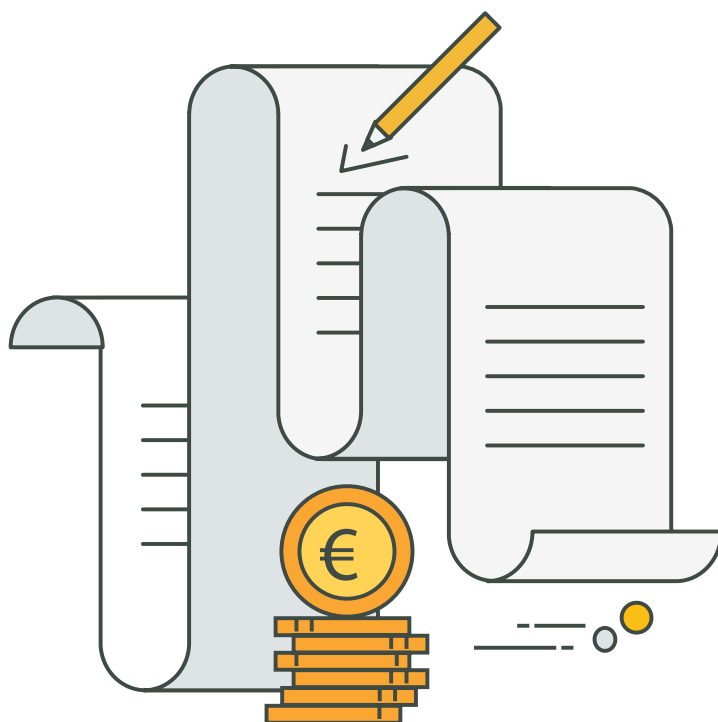

Skupština Crne Gore
Parlamentarna budžetska kancelarija

Prikaz predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu

Prikaz sadrži dva dijela:

Prvi dio odnosi se na Predlog zakona o završnom računu budžeta za 2022. godinu (str. 1. do str. 18.)

Drugi dio odnosi se na Izvještaj o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta za 2022. godinu Državne revizorske institucije i Godišnji izvještaj o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije za period oktobar 2022 - oktobar 2023. godine (str. 19. do str. 41.)

Broj: 14/2023

Klas. br: 00-52-8/23-14

Datum: decembar 2023. godine

Pripremila: Parlamentarna budžetska kancelarija

* Parlamentarna budžetska kancelarija Skupštine Crne Gore, prilikom izrade istraživačkih radova, koristi se javno dostupnim podacima i podacima iz baza ograničenog pristupa, strogo vodeći računa o kredibilnosti izvora. Kancelarija ulaže sve razumne napore da informacije sadržane u istraživačkom radu budu tačne i potpune, ali ne snosi odgovornost za eventualnu netačnost i nepotpunost istih. Stavovi izrečeni u tekstu ne predstavljaju zvaničan stav Skupštine Crne Gore.

** Svi pojmovi upotrijebljeni u istraživačkom radu u muškom gramatičkom rodu obuhvataju muški i ženski rod lica na koja se odnose.

Prvobitnim Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu¹ (decembar 2021. godine), budžet Crne Gore utvrđen je na nivou od 2.495.632.505,07 €. Izmjene i dopune Zakona izvršene su u dva navrata. Prve, usvajanjem Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o budžetu za 2022. godinu² (maj 2022. godine), kada je budžet utvrđen na nivou od 2.495.692.936,47 €. Drugim izmjenama i dopunama³ (septembar 2022. godine) budžet Crne Gore utvrđen je na nivou od 2.687.027.524,90 €.

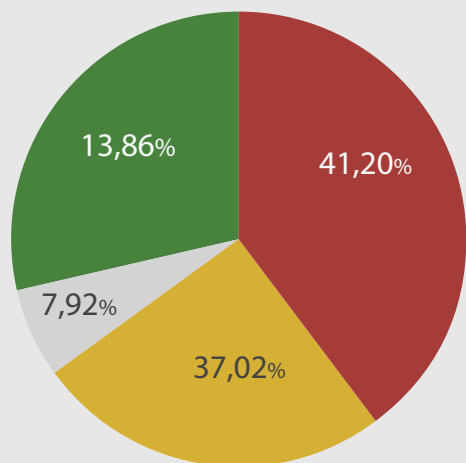
Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu⁴ utvrđeno je da je budžet Crne Gore iznosio 2.588.159.290,64 €, što je 98.868.234,26€ ili 3,68% manje nego što je planirano gore navedenim zakonom o budžetu.

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu utvrđeno je sljedeće:

SREDSTVA PRENESENA IZ 2021. GODINE	403.324.755,23
(iznos utvrđen u €)	

PRIMICI	2.231.154.856,19
tekući prihodi	1.961.016.332,41
primici od prodaje imovine	4.515.414,70
primici od otplate kredita	15.044.565,63
donacije i transferi	34.391.205,84
uzeti zajmovi	216.187.337,61

(iznos utvrđen u eur.)

IZDACI	2.588.159.290,64
TEKUĆI BUDŽET	1.056.109.682,78
rashodi	895.207.476,64
budžetska rezerva	24.955.729,25
TRANSAKCIJE FINANSIRANJA	355.146.100,61
KAPITALNI BUDŽET	203.084.691,02
BUDŽET DRŽAVNIH FONDOVA	948.863.086,98

(iznos utvrđen u €)

DEPOZITI	46.320.320,88
(iznos utvrđen u eur.)	

Tabela i grafik 1 - struktura budžeta

¹ Donijela je Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2021. godini, dana 29. decembra 2021. godine ("Službeni list Crne Gore", br. 144/21 od 31.12.2021, 055/22 od 26.05.2022, 109/22 od 03.10.2022)

² Donijela je Skupština Crne Gore 27. saziva na Petoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2022. godini, dana 25. maja 2022. godine

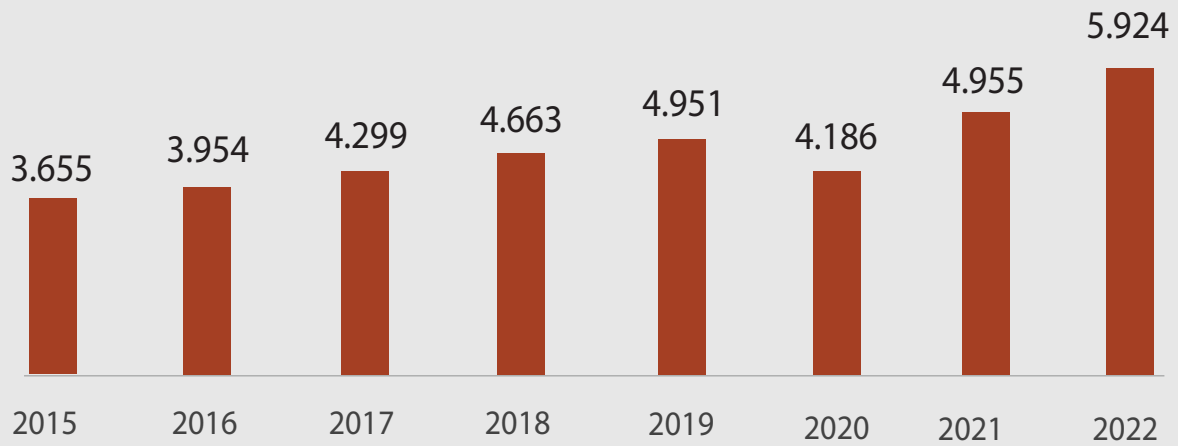
³ Donijela je Skupština Crne Gore 27. saziva na sjednici Desetog vanrednog zasijedanja Skupštine Crne Gore, izvršene su dana 29. septembra 2022. godine

⁴ Vlada Crne Gore na sjednici od 16. novembra 2023. godine, utvrdila je Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu i isti dostavila Skupštini Crne Gore 23. novembra 2023. godine (br. akta 33/23-7)

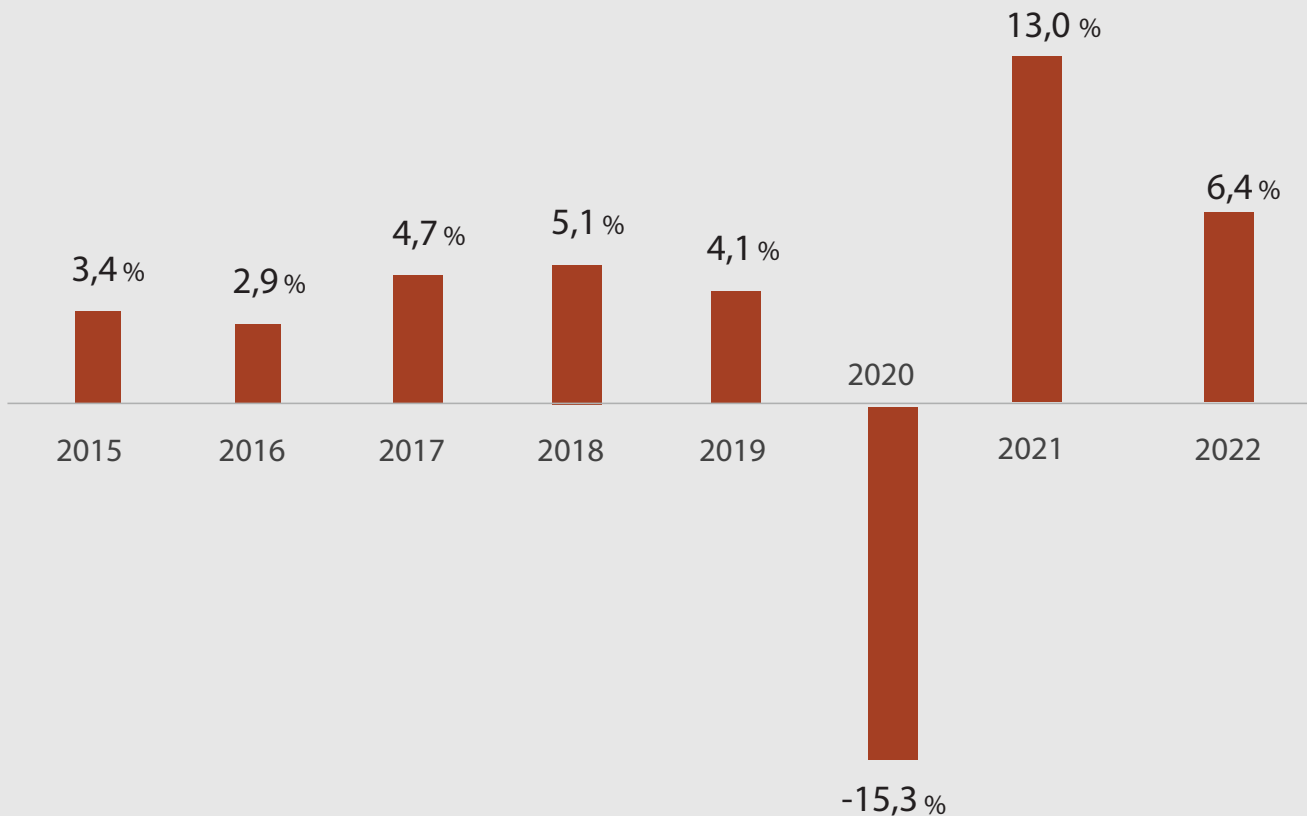
U nastavku je prikazan trend bruto domaćeg proizvoda (BDP-a) i realnog rasta BDP-a ⁵ za period 2015 – 2022. godine:

Nominalni BDP

Grafik 2 - nominalni BDP (u mil. eur.)

Realan rast BDP-a

Grafik 3 - realan rast BDP-a (u %.)

⁵ Podaci su preuzeti sa internet stranice Uprave za statistiku - MONSTAT

DEFICIT BUDŽETA CRNE GORE

Gotovinski deficit budžeta za 2022. godinu iznosi 250,36 mil. € i čini 4,32% BDP-a (nominalni iznos BDP 5.796,8 mil. €).

Kada se gotovinski deficit koriguje za smanjenje neizmirenih obaveza iz prethodnih godina, koje nemaju karakter pozajmica, korigovani gotovinski deficit iznosi 220,27 mil. €, ili 3,8% BDP-a.

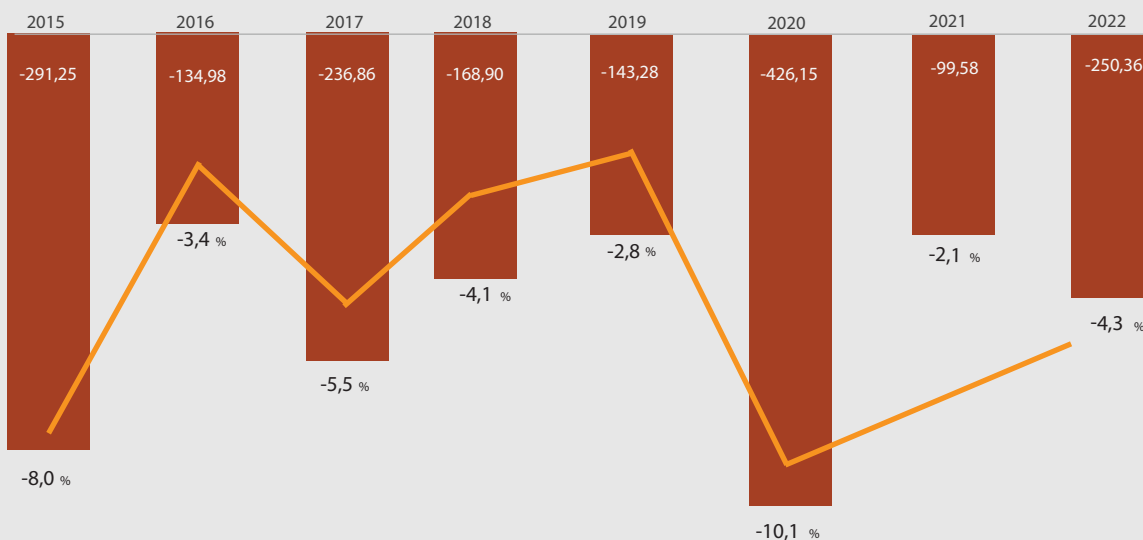
Primarni korigovani gotovinski deficit (korigovani gotovinski deficit umanjen za otplatu kamata) iznosi 128,3 mil. € i čini 2,2% BDP-a.

U nastavku je tabela koja prikazuje deficit budžeta⁶

I IZDACI BUDŽETA	2.245.767.940,90
II PRIHODI BUDŽETA	1.961.016.332,41
III DONACIJE	34.391.205,84
IV GOTOVINSKI DEFICIT (II+III-I)	-250.360.402,65
V SMANJENJE OBAVEZA IZ PRETHODNOG PERIODA	30.093.480,06
VI KORIGOVANI GOTOVINSKI DEFICIT (IV-V)	-220.266.922,5
VII KAMATE	91.955.959,90
VIII PRIMARNI KORIGOVANI GOTOVINSKI DEFICIT (VI+VII)	-128.310.962,69

Tabela 2 - deficit budžeta (u eur.)

U nastavku je prikazan trend gotovinskog deficita centralnog nivoa i učešće u BDP-u u periodu od 2015. do 2022. godine:⁷

Grafik 4 - trend gotovinskog deficita (u mil. eur. i % BDP-a)

⁶ Članom 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti definisano je da je budžetski gotovinski suficit, odnosno deficit predstavlja razliku primitaka i izdataka, pri čemu se primici umanjuju za pozajmice, primljene transfere, primitke od prodaje imovine i primitke od povraćaja datih pozajmica i kredita, a izdaci za otplatu glavnice u zemlji i inostranstvu po osnovu duga nastalog uzimanjem kredita ili emitovanjem hartija od vrijednosti, izdatke za kupovinu hartija od vrijednosti i izdatke po osnovu datih pozajmica i kredita, koji predstavljaju transakcije finansiranja. Iskazan je gotovinski budžetski deficit po metodologiji koja je na snazi od marta 2023. godine, kao što je iskazan u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu. Korišćenjem metodologije za obračun budžetskog rezultata, koja je bila na snazi u 2022. godini utvrđuje se da je ostvaren gotovinski budžetski deficit opšteg nivoa u iznosu od 248,93 mil. eura, dok je primarni gotovinski budžetski deficit opšteg nivoa iznosio 156,15 mil. eura.

⁷ Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, definisan je limit maksimalnog deficita na nivou od 3% BDP-a. Metodologija obračuna budžetskog gotovinskog rezultata je izmijenjena Zakonom o izmjeni i dopunama zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Sl. list CG", br. 055/18) u dijelu isključivanja izdataka za kupovinu hartija od vrijednosti od 2018. godine, a Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Sl. list CG", br. 027/23) promjena je zabilježena i kod isključivanja primitaka od otplate kredita, kao i datih pozajmica označenih kao transakcije finansiranja od 2023. godine, pa podaci koji su vezani za budžetski gotovinski rezultat u periodu od 2015. do 2017. godini ne korespondiraju sa podacima nakon 2017. godine, dok podaci u periodu od 2018. do 2021. godine ne korespondiraju podacima u 2022. godini.

JAVNI DUG CRNE GORE 70,77% BDP-a⁸

70,77 %
BDP-a

JAVNI DUG CRNE GORE

JAVNI DUG
4.102,21 mil. €

DUG CENTRALNOG NIVOA
4.026,32 mil. €

DUG LOKALNOG NIVOA
75,89 mil. €

- državni organi
- organi državne uprave
- pružaju usluge od javnog interesa, koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od države.

- organi opštine
- pravna lica i privredna društva koja pretežno pružaju usluge od lokalnog interesa i koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od opštine

Unutrašnji
468,76 mil. €

Spoljni
3.557,56 mil. €

Konsolidovani dug opština
118,89 mil. €

Uzimajući u obzir depozite Ministarstva finansija (uključujući i 38.477 unci zlata), a koji su, na kraju 2022. godine, iznosili 111,75 mil. eura, neto javni dug Crne Gore, na dan 31.12.2022. godine, iznosi 3.990,46 mil. eura, odnosno 68,84% BDP-a.

- Dug lokalnih samouprava na dan 31.12.2021. godine iznosio je 72,77 mil.€

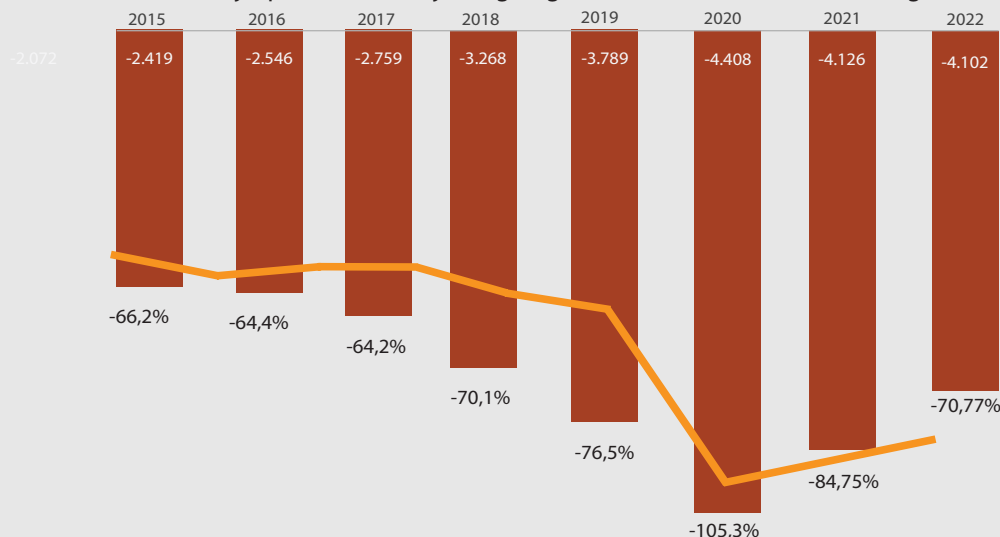
- Konsolidovani dug opština iznosi 118,89 mil. € a kroz stanje duga uključen je i dug po Ugovorima koje je potpisala Vlada Crne Gore sa ino kreditorima, a sa opštinama podkreditne sporazume u iznosu od 38,73 mil. €

- dug u iznosu od 4,27 mil. eura je dug prema Ministarstvu finansija, od čega je 1,56 miliona eura, pozajmica iz Fonda za podršku opštinama za finansiranje donatorskih projekata, 0,41 mil. eura iz Egalizacionog fonda i 2,3 mil. eura pozajmica iz budžeta države.

⁸ Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, definisan je limit maksimalnog nivoa zaduženosti na nivou od 60% BDP-a.

U nastavku je prikazan trend javnog duga i učešće u BDP-u 2015– 2022. godine⁹

Grafik 5 - javni dug (u mil. eur. i % BDP-a)

KRETANJE DRŽAVNIH GARANCIJA: 12,4% BDP-A¹⁰

Ugovoreni iznos izdatih državnih garancija na kraju 2022. godine iznosi 625,53 miliona eura, što je za oko 15,13 miliona eura više u odnosu na isti period 2021. godine. Od ovog iznosa, angažovana sredstva iznose 504,33 miliona eura. Stanje duga na kraju 2022. godine, po garancijama izdatim domaćim i ino kreditorima iznosi 176,50 miliona eura, što predstavlja 3,04% BDP-a. U odnosu na kraj 2021. godine, na kraju 2022. godine stanje duga po osnovu izdatih državnih garancija se smanjilo za 13,57 miliona eura.

Kretanje državnih garancija u 2022. godini dato je u narednoj tabeli:

KRETANJE DRŽAVNIH GARANCIJA	UGOVORENI IZNOS NA 31.12.2022	ANGAŽOVANI IZNOS NA 31.12.2022	STANJE DUGA NA 31.12.2021
IZDATE INO GARANCIJE	559,49	438,74	146,09
IZDATE DOMAĆE GARANCIJE	66,04	65,59	30,41
UKUPNO	625,53	504,33	176,50

Tabela 3 - državne garancije (u mil. eur.)

SERVISIRANJE DRŽAVNOG DUGA

Struktura otplate državnog duga u 2022. godini data je u narednoj tabeli:

BUDŽETSKA POZICIJA	2022	učešće u ukupnoj otplati
OTPLATA GLAVNICE REZIDENTIMA	40,49	10,50%
OTPLATA GLAVNICE NEREZIDENTIMA	251,05	65,09%
OTPLATA OBAVEZA IZ PRETHODNIH GODINA - stara devizna štednja	0,11	0,03%
OTPLATA OBAVEZA IZ PRETHODNIH GODINA - restitucija	2,2	0,57%
UKUPNA OTPLATA GLAVNICE	293,85	76,19%
OTPLATA KAMATE REZIDENTIMA	9,11	2,36%
OTPLATA KAMATE NEREZIDENTIMA	82,72	21,45%
UKUPNA OTPLATA KAMATE	91,83	23,81%
OTPLATA GARANCIJA	0,5	0,13%
UKUPNO	385,68	100,00%

Tabela 4 - servisiranje državnog duga (u mil. eur. i %)

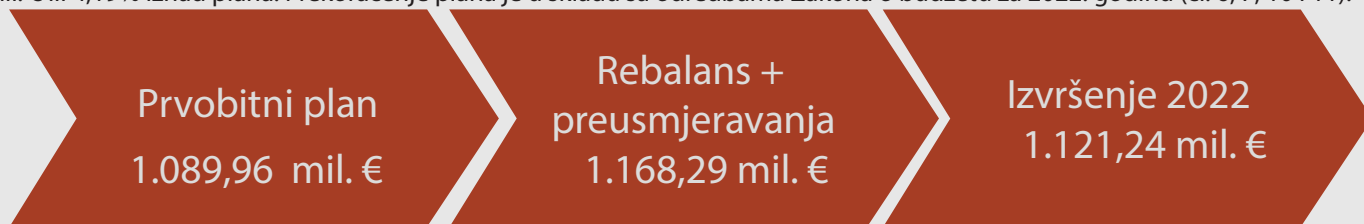
⁹ Podaci koji se odnose na iznose javnog duga preuzeti su iz izvještaja o javnom dugu, sa internet stranice Ministarstva finansija. Učešće u BDP-u, Parlamentarna budžetska kancelarija obračunala je na osnovu iznosa BDP-a preuzetih sa internet stranice Uprave za statistiku.

¹⁰ Član 53 stav 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti propisuje da ukupan iznos garancija ne smije da pređe 15% BDP-a.

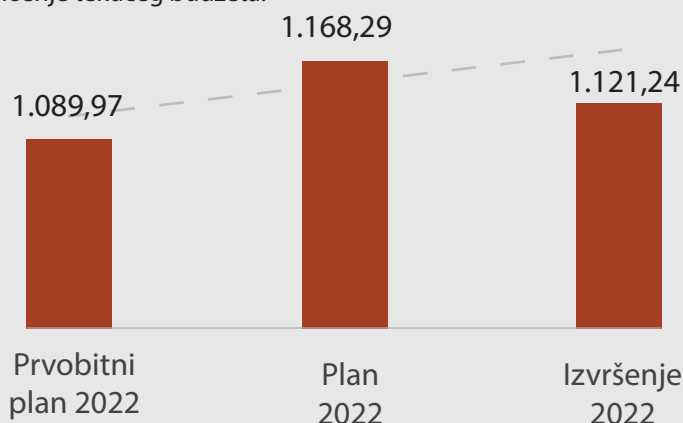

TEKUĆI BUDŽET

Prvobitnim Zakonom o budžetu predviđena su sredstva za finansiranje izdataka tekućeg budžeta u iznosu od 1.089,96 mil.€. Rebalansom budžeta, kao i odlukama o preusmjeravanju sredstava, plan je korigovan na 1.168,29 mil. €. Ostvareno je 1.121,24 mil. € ili 4,19% iznad plana. Prekoračenje plana je u skladu sa odredbama Zakona o budžetu za 2022. godinu (čl. 6, 7, 10 i 11).

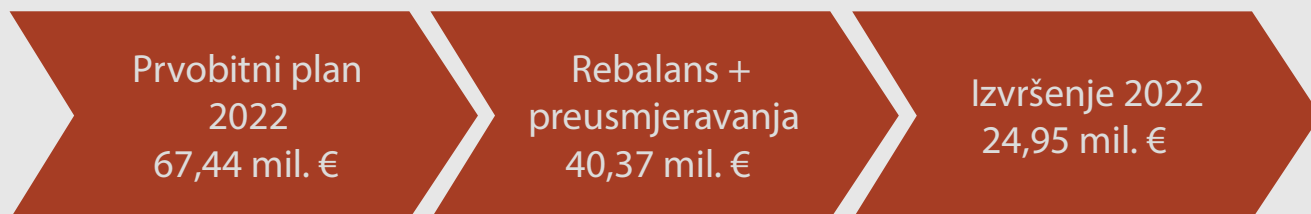
U nastavku je plan u odnosu na izvršenje tekućeg budžeta:

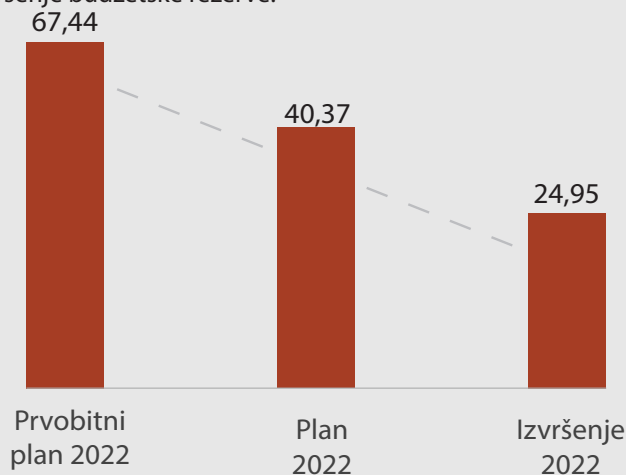
Grafik 6 - tekući budžet (u mil. eur.)

Budžetske rezerve

Shodno odredbama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti (član 43), sredstva tekuće rezerve se koriste za finansiranje neplaniranih izdataka kao i izdataka koji nisu planirani u dovoljnom iznosu. Sredstva tekuće rezerve su planirana na iznos od 67,44 mil. €. Realizovano je 24,95mil. €, odnosno 61,80%. Izdaci su finansirani iz opštih prihoda budžeta.

U nastavku je prikazan plan u odnosu na izvršenje budžetske rezerve:

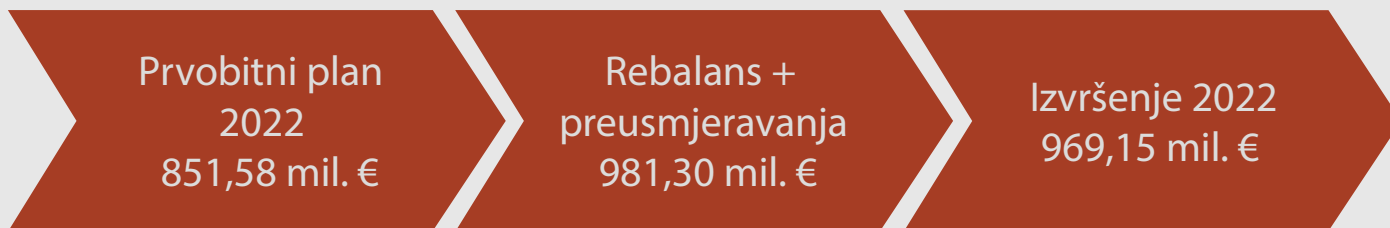
Grafik 7 - budžetske rezerve (u mil. eur.)

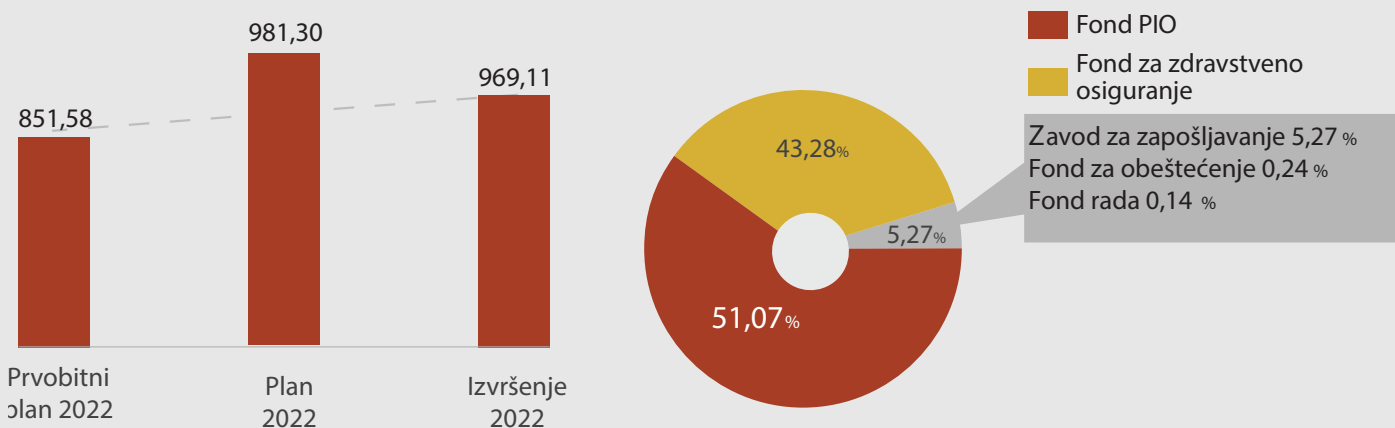

BUDŽET DRŽAVNIH FONDOVA

Budžet državnih fondova, za 2022. godinu planiran je u iznosu od 851,58 mil. €, rebelansom i odlukama o preusmjeravanju uvećan je za 129,72 mil. €, pa je konačan plan iznosio 981,30 mil. €. Realizovano je 969,11 mil. € ili 13,80% više nego sto je prvobitno planirano.

U nastavku je prikazan plan u odnosu na izvršenje budžeta fondova i Budžet fondova -potrošnja pojedinačno:

Grafik 8 - budžet državnih fondova (u mil. eur.)

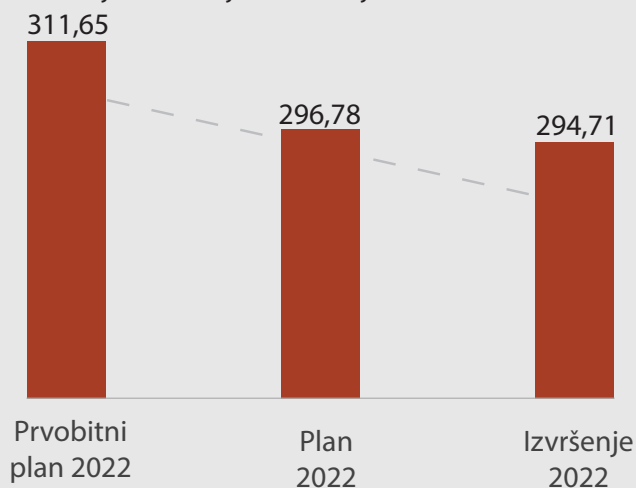
Grafik 9 - budžet državnih fondova pojedinačno (%)

TRANSAKCIJE FINANSIRANJA

Transakcije finansiranja su planirane u iznosu od 311,65 mil. € a realizovane su u iznosu od 294,71 mil. € ili 94,56%.

U nastavku je prikazan plan u odnosu na izvršenje transakcija finansiranja:

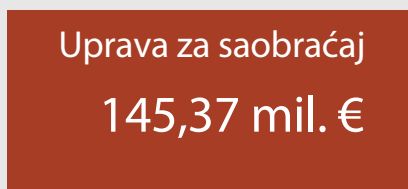
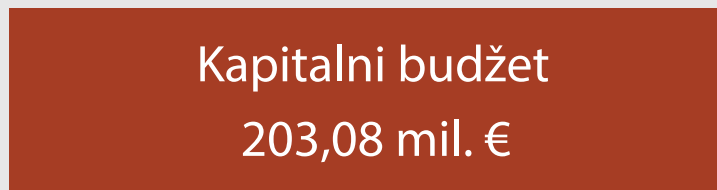

Grafik 10 - transakcije finansiranja (%)

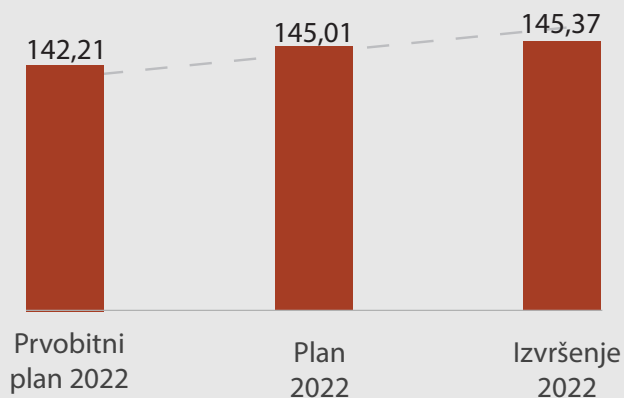
KAPITALNI BUDŽET

Kapitalni budžet za 2022. godinu planiran je u iznosu od 240,64 mil. € što čini 8,95 % ukupno planiranih sredstava, od čega je realizovano 203,08 mil. € ili 7,84% ukupnih rashoda tokom 2022. godine.

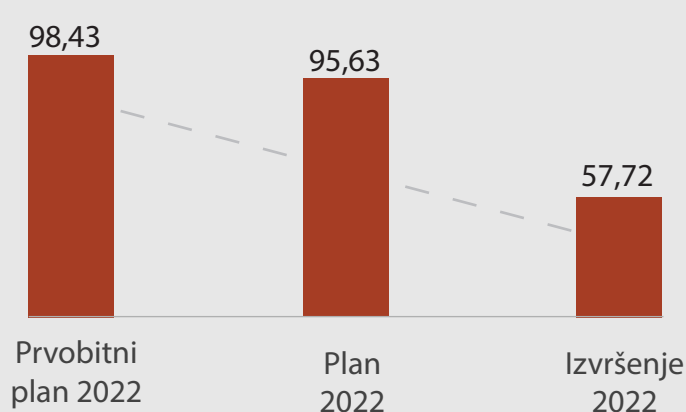

Uprava za saobraćaj realizovala je 145,37 mil. € ili 71,57% kapitalnog budžeta za 2022. godinu, dok je realizacija Uprave javnih radova iznosila 57,72 mil. € ili 28,43 % kapitalnog budžeta za 2022. godinu.

U nastavku je plan u odnosu na izvršenje budžeta Uprave za saobraćaj i Uprave za javne radove:

Grafik 11 - budžet Uprave za saobraćaj (u mil. eura)

Grafik 12 - budžet Uprave za javne radove (u mil. eura)

PRIMICI

Primici Budžeta za 2022. godinu planirani su u iznosu od 2.387,03 mil. €.

Ostvarenje je iznosilo 2.231,15 mil. €

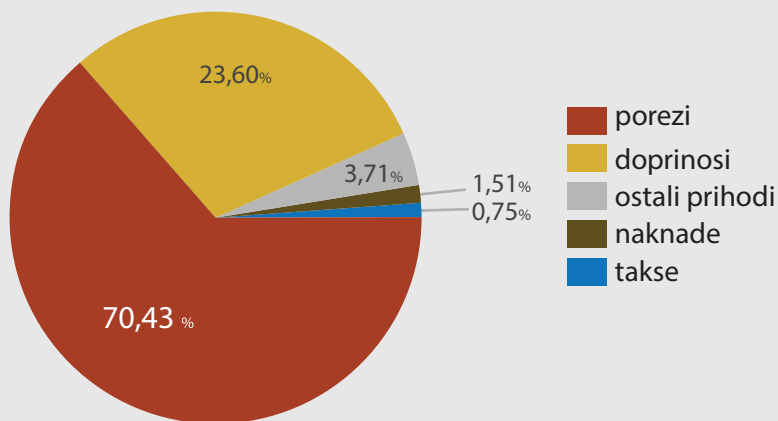
Ostvareno je 6,53% manje od plana.

Ostvareno je 155.82 mil. € manje od plana.

O P I S	Prvobitni budžet 2022	Rebalans maj 2022	Rebalans septembar 2022	Završni račun 2022	Procentualna razlika	Apsolutna razlika
PRIMICI	2.110.755.977,36	2.110.755.977,36	2.387.027.140,87	2.231.154.856,19	-6,53%	-155.872.284,68
Tekući prihodi	1.883.139.665,73	1.883.139.665,73	1.874.410.829,25	1.961.016.332,41	4,62%	86.605.503,16
Porezi	1.277.349.690,29	1.277.349.690,29	1.297.599.868,34	1.381.133.155,41	6,44%	83.533.287,07
Doprinosi	485.065.288,04	485.065.288,04	478.065.288,04	462.797.044,29	-3,19%	-15.268.243,75
Takse	13.376.553,20	13.376.553,20	13.376.553,15	14.770.367,42	10,42%	1.393.814,27
Naknade	66.702.857,75	66.702.857,75	54.723.843,32	72.750.276,99	32,94%	18.026.433,67
Ostali prihodi	40.645.276,44	40.645.276,44	30.645.276,39	29.565.488,30	-3,52%	-1.079.788,09
Primici od prodaje imovine	6.000.000,00	6.000.000,00	6.000.000,00	4.515.414,70	-24,74%	-1.484.585,30
Primici od otplate kredita	9.747.904,63	9.747.904,63	9.747.904,63	15.044.565,63	54,34%	5.296.661,00
Donacije i transferi	41.868.407,00	41.868.407,00	46.868.407,00	34.391.205,84	-26,62%	-12.477.201,16
Pozajmice i krediti	170.000.000,00	170.000.000,00	450.000.000,00	216.187.337,61	-51,96%	-233.812.662,39

Tabela 5 - primici budžeta (u eur. i %)

Tekući prihodi:

Tekući prihodi budžeta čine 87,89 % ukupnih prihoda budžeta Crne Gore.

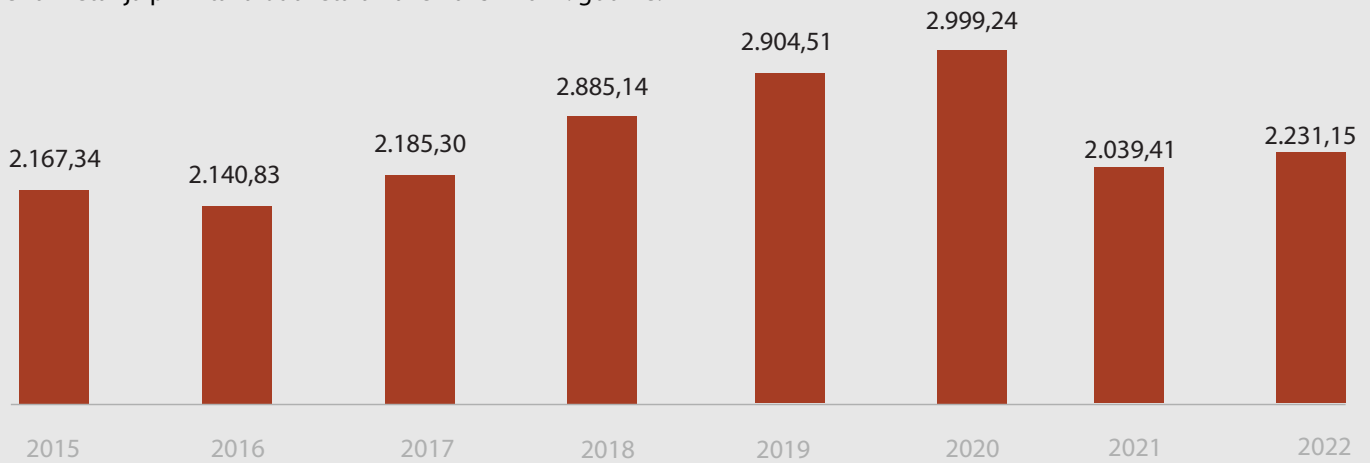
U okviru tekućih prihoda najznačajniji prihod predstavljaju prihodi od poreza i to 70,43% ukupnih tekućih prihoda.

Grafik 13- struktura tekućih prihoda (u %)

PRIMICI¹¹

Trend kretanja primitaka budžeta države 2015– 2022. godine:

Grafik 14 - primitci budžeta(u mil. eur.)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PRIMICI	2.167.341.904,65	2.140.831.374,81	2.185.304.645,49	2.885.140.807,97	2.904.508.994,51	2.999.244.680,49	2.039.413.321,41	2.231.154.856,19
Tekući prihodi	1.312.180.585,31	1.470.808.839,11	1.534.411.996,24	1.708.022.927,05	1.838.734.728,98	1.573.194.638,95	1.861.403.799,97	1.961.016.332,41
Primici od prodaje imovine	7.843.144,35	4.219.567,51	6.191.115,23	15.749.081,71	4.278.082,92	8.547.250,96	4.453.578,24	4.515.414,70
Primici od otplate kredita	7.929.787,87	4.662.620,91	6.580.211,88	11.285.945,10	8.269.563,31	7.414.914,75	10.101.545,13	15.044.565,63
Donacije i transferi	6.598.063,90	11.579.771,22	25.281.469,76	26.709.414,99	38.208.325,87	57.919.486,82	39.876.694,44	34.391.205,84
Pozajmice i krediti	832.790.323,22	649.560.576,06	612.839.852,38	1.123.373.439,12	1.015.018.293,43	1.352.168.389,01	123.577.703,63	216.187.337,61

Tabela 6 - primitci budžeta (u eur.)

¹¹ Podaci za period 2015 - 2018. godine preuzeti su iz zakona o završnim računima budžeta Crne Gore 2014 - 2018. godine. Podaci za 2019 -2022. preuzeti iz predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2019 - 2022. godine.

IZDACI

Izdaci Budžeta za 2022. godinu planirani su u iznosu od 2.687,03 mil. €.

Ostvarenje je iznosilo 2.588,15 mil. €.

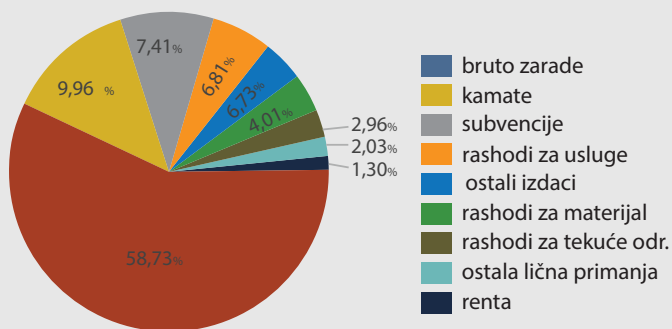
Ostvareno je 3,68 % manje od plana.

Ostvareno je 98.86 mil. € manje od plana.

	Prvobitni budžet 2022	Rebalans maj 2022	Rebalans septembar 2022	Plan 2022	Završni račun 2022	Apsolutna razlika u odnosu na Plan	Procentualna promjena u odnosu na Plan
Izdaci	2.495.632.505,07	2.495.692.936,47	2.687.027.524,90	2.687.027.524,90	2.588.159.290,64	-98.868.234,26	-3,68%
Tekući izdaci	919.379.902,71	919.340.541,00	957.654.820,53	976.732.409,82	923.673.941,22	-53.058.468,60	-5,43%
Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	537.685.856,58	537.685.856,58	560.248.789,56	557.036.048,33	542.475.528,12	-14.560.520,21	-2,61%
Ostala lična primanja	13.493.266,57	19.208.666,93	19.309.898,76	21.919.415,09	18.769.988,85	-3.149.426,24	-14,37%
Rashodi za materijal	40.987.943,55	41.814.287,83	48.182.526,85	44.928.020,04	37.040.834,98	-7.887.185,06	-17,56%
Rashodi za usluge	63.327.476,54	65.761.506,63	66.174.825,48	68.918.396,28	63.498.276,48	-5.420.119,80	-7,86%
Rashodi za tekuće održavanje	28.121.934,70	28.022.305,69	28.002.155,69	30.405.643,15	27.310.215,39	-3.095.427,76	-10,18%
Kamate	92.544.249,71	92.537.040,71	92.437.040,71	92.438.883,22	91.955.959,90	-482.923,32	-0,52%
Renta	11.356.404,50	11.707.738,19	11.673.609,99	13.144.958,40	12.031.200,05	-1.113.758,35	-8,47%
Subvencije	63.276.109,98	61.669.608,98	66.830.608,98	72.410.622,59	68.429.827,04	-3.980.795,55	-5,50%
Ostali izdaci	60.371.543,57	60.933.529,46	64.871.364,51	75.530.422,72	62.162.110,41	-13.368.312,31	-17,70%
Transferi za socijalnu zaštitu	651.748.094,53	651.748.094,53	698.038.205,60	671.069.136,26	667.285.836,71	-3.783.299,55	-0,56%
Prava iz oblasti socijalne zaštite	137.860.000,00	137.860.000,00	144.860.000,00	137.168.607,11	135.296.564,06	-1.872.043,05	-1,36%
Sredstva za tehnološke viškove	28.838.488,30	28.838.488,30	30.038.488,30	28.008.488,30	27.720.826,51	-287.661,79	-1,03%
Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja	459.049.606,23	459.049.606,23	495.049.606,23	470.887.703,61	470.084.623,38	-803.080,23	-0,17%
Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite	14.200.000,00	14.200.000,00	14.679.946,96	17.374.173,13	16.743.251,67	-630.921,46	-3,63%
Ostala prava iz zdravstvenog osiguranja	11.800.000,00	11.800.000,00	13.410.164,11	17.630.164,11	17.440.571,09	-189.593,02	-1,08%
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	266.094.269,28	266.522.723,47	311.963.430,32	363.917.482,33	353.517.907,93	-10.399.574,40	-2,86%
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	258.330.485,86	258.897.942,81	304.318.649,66	355.718.653,08	336.976.499,94	-18.742.153,14	-5,27%
Ostali transferi	7.763.783,42	7.624.780,66	7.644.780,66	8.198.829,25	16.541.407,99	8.342.578,74	101,75%
Kapitalni izdaci	260.985.715,24	260.807.809,16	288.296.300,14	302.583.353,58	268.150.642,00	-34.432.711,58	-11,38%
Kapitalni izdaci	260.985.715,24	122.308.940,99	288.296.300,14	121.742.421,35	123.813.965,51	2.071.544,16	1,70%
Pozajmice i krediti	1.474.001,00	1.474.001,00	2.674.001,00	2.164.001,00	23.121.894,74	20.957.893,74	968,48%
Pozajmice i krediti	1.474.001,00	1.450.000,00	2.674.001,00	2.674.001,00	18.223.567,08	18.223.567,08	
Otplata dugova	328.508.168,72	328.357.413,72	328.357.413,72	327.453.338,79	327.453.338,79		
Otplata duga	292.153.659,76	292.153.659,76	292.153.659,76	292.153.659,76	291.576.693,18	-576.966,58	-0,20%
Otplata garancija		1,00	1,00	1,00	500.000,00	499.999,00	
Otplata obaveza iz prethodnih godina	36.354.508,96	36.203.752,96	36.203.752,96	38.028.821,19	35.376.645,61	-2.652.175,58	-6,97%
Rezerve	67.442.353,59	67.442.353,59	99.967.353,59	40.378.659,96	24.955.729,25	-15.422.930,71	-38,20%
Tekuća budžetska rezerva	67.442.353,59	67.442.353,59	99.967.353,59	40.378.659,96	24.955.729,25	-15.422.930,71	-38,20%

Tabela 7 - izdaci budžeta (u eur. i %)

Tekući izdaci

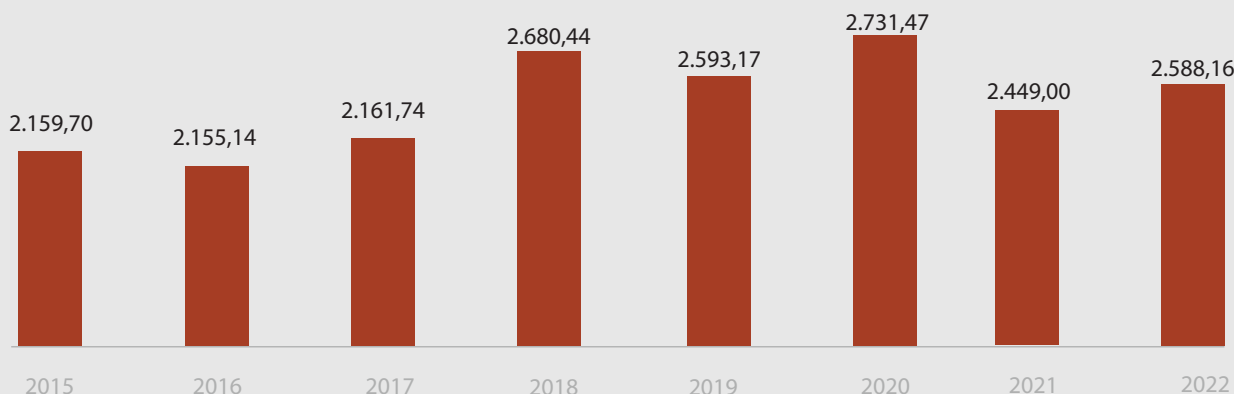
Tekući izdaci čine oko 35,69% ukupnih izdataka budžeta u 2022. godini.

U okviru tekućih izdataka najznačajniji iznos sredstava opredjeljen je na bruto zarade i doprinose na teret poslodavca i to u iznosu od 58,73%.

Grafik 14- struktura tekućih izdataka (u %)

IZDACI¹²

Trend izdataka budžeta države 2015 – 2022. godine

Grafik 15-izdaci budžeta (u mil. eur.)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Izdaci	2.159.698.670,16	2.155.143.447,59	2.161.736.648,00	2.680.444.123,53	2.593.166.292,96	2.731.468.110,62	2.449.004.161,59	2.588.159.290,64
Tekući izdaci	641.171.576,11	697.288.266,74	745.813.667,07	788.259.121,02	822.772.770,02	858.015.865,81	875.790.931,35	923.673.941,22
Transferi za socijalnu zaštitu	487.041.860,10	554.983.220,35	538.050.896,13	544.485.571,48	554.348.899,90	558.678.968,50	567.405.550,30	667.285.836,71
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	136.226.214,47	171.815.385,72	166.881.124,76	208.726.710,34	219.689.949,61	281.248.902,50	257.066.480,46	353.517.907,93
Kapitalni izdaci	256.488.589,42	106.908.718,07	287.888.325,48	390.979.023,80	402.214.320,08	230.877.683,28	204.674.628,10	268.150.642,00
Pozajmice i krediti	2.975.830,12	2.868.099,30	4.857.410,76	4.596.369,00	3.176.935,98	1.611.467,00	1.315.523,00	23.121.894,74
Otplata dugova	619.150.905,91	602.381.893,44	398.561.393,50	719.509.827,84	566.666.961,78	684.621.514,33	471.520.882,96	327.453.338,79
Rezerve	16.643.694,03	18.897.863,97	19.683.829,93	23.887.500,05	24.296.455,59	116.413.709,20	71.230.165,42	24.955.729,25

Tabela 8 - izdaci budžeta (u eur.)

¹² Podaci za period 2015 - 2018. godine preuzeti su iz zakona o završnim računima budžeta Crne Gore 2014 - 2018. godine. Podaci za 2019 -2022. preuzeti iz predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2019 - 2022. godine.

NAJVEĆE RAZLIKE IZMEĐU PLANIRANOG¹³ BUDŽETA I IZVRŠENJA KOD POTROŠAČKIH JEDINICA U 2022 . GODINI

10 najvećih pozitivnih i negativnih apsolutnih promjena:

	Plan 2022	Završni 2022	Apsolutna promjena u odnosu na plan
Agencija za zaštitu prirode i životne sredine	1.802.338,34	8.704.626,25	6.902.287,91
Ministarstvo odbrane	54.447.453,53	58.828.087,74	4.380.634,21
Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	6.379.884,00	9.608.998,25	3.229.114,25
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	51.642.189,68	53.231.410,09	1.589.220,41
Ministarstvo zdravlja	3.061.960,66	3.666.495,47	604.534,81
Uprava za saobraćaj	145.011.035,87	145.365.838,42	354.802,55
Ministarstvo evropskih poslova	870.275,09	1.001.906,12	131.631,03
Nacionalna turistička organizacija Crne Gore	1.560.642,96	1.615.040,24	54.397,28
Kabinet Predsjednika Vlade	1.555.153,41	1.598.425,31	43.271,90

Tabela 9 - najveće pozitivne apsolutne promjene (u eur.)

	Plan 2022	Završni 2022	Apsolutna promjena u odnosu na plan
Uprava za kapitalne projekte	95.625.655,71	57.718.852,60	-37.906.803,11
Uprava za katastar i državnu imovinu	85.481.512,70	67.890.545,24	-17.590.967,46
Ministarstvo unutrašnjih poslova	97.905.159,96	89.612.838,79	-8.292.321,17
Fond za zdravstveno osiguranje	425.430.824,94	419.451.300,76	-5.979.524,18
Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma	18.230.262,84	12.827.410,76	-5.402.852,08
Ministarstvo rada i socijalnog staranja	110.361.830,03	105.559.970,56	-4.801.859,47
Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	499.505.042,26	494.910.545,78	-4.594.496,48
Ministarstvo kapitalnih investicija	11.869.214,75	7.682.989,43	-4.186.225,32
Uprava za statistiku	5.297.432,96	1.976.747,51	-3.320.685,45
Ministarstvo kulture i medija	14.900.776,40	11.964.808,35	-2.935.968,05

Tabela 10 - najveće negativne apsolutne promjene (u eur.)

10 najvećih pozitivnih i negativnih procentualnih promjena

	Plan 2022	Završni 2022	Procentualna promjena u odnosu na plan
Agencija za zaštitu prirode i životne sredine	1.802.338,34	8.704.626,25	382,96%
Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	6.379.884,00	9.608.998,25	50,61%
Ministarstvo zdravlja	3.061.960,66	3.666.495,47	19,74%
Ministarstvo evropskih poslova	870.275,09	1.001.906,12	15,13%
Ministarstvo odbrane	54.447.453,53	58.828.087,74	8,05%
Nacionalna turistička organizacija Crne Gore	1.560.642,96	1.615.040,24	3,49%
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	51.642.189,68	53.231.410,09	3,08%
Kabinet Predsjednika Vlade	1.555.153,41	1.598.425,31	2,78%
Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu	259.031,79	263.013,84	1,54%
Uprava za saobraćaj	145.011.035,87	145.365.838,42	0,24%

Tabela 11 - najveće pozitivne procentualne promjene (u eur i %.)

¹³ Plan se odnosi na iznose nakon rebalansa budžeta i preusmjerenja.

	Plan 2022	Završni 2022	Procentualna promjena u odnosu na plan
Savjet za NATO	14.782,99	0	-100,00%
Savjet za privatizaciju i kapitalne projekte	515.806,44	192.248,61	-62,73%
Uprava za statistiku	5.297.432,96	1.976.747,51	-62,68%
Uprava za zaštitu kulturnih dobara	918.601,84	475.093,26	-48,28%
Uprava za ugljovodonike	281.846,56	156.317,91	-44,54%
Uprava za kapitalne projekte	95.625.655,71	57.718.852,60	-39,64%
Službeni list Crne Gore	108.269,63	67.500,00	-37,66%
Ministarstvo kapitalnih investicija	11.869.214,75	7.682.989,43	-35,27%
Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja	3.616.821,96	2.455.089,41	-32,12%
Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu	666.773,70	455.266,51	-31,72%

Tabela 12- najveće negativne procentualne promjene (u eur. i %)

PREUSMJERAVANJE SREDSTAVA¹⁴

datum	Potrošačka jedinica	Iznos	Potrošačka jedinica	Sjednica Vlade	Vlada
28-Dec	Skupština Crne Gore	10.000,00	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	35	43
22-Dec	Ministarstvo finansija	250.000,00	Ministarstvo prosvjete	34	43
22-Dec	Ministarstvo odbrane	15.700,00	Generalni sekretarijat Vlade	34	43
22-Dec	Ministarstvo prosvjete	62.915,91	Uprava za državnu imovinu i katastar	34	43
22-Dec	Ministarstvo prosvjete	330.000,00	Ministarstvo kulture i medija	34	43
22-Dec	Ministarstvo unutrašnjih poslova	230.000,00	Uprava za državnu imovinu i katastar	34	43
22-Dec	Ministarstvo finansija	1.080.000,00	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	34	43
22-Dec	Uprava za saobraćaj	20.000,00	Uprava za državnu imovinu i katastar	34	43
22-Dec	Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma	65.888,80	Ministarstvo vanjskih poslova	34	43
22-Dec	Ministarstvo javne uprave	5.572,80	Uprava za državnu imovinu i katastar	34	43
22-Dec	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	61.175,88	Ministarstvo vanjskih poslova	33	43
8-Dec	Generalni sekretarijat Vlade	18.890,00	Kabinet predsjednika Vlade	32	43
8-Dec	Fond PIO	42.000,00	Uprava za državnu imovinu i katastar	32	43
8-Dec	Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju	6.880,00	Uprava za državnu imovinu i katastar	32	43
8-Dec	Ministarstvo zdravlja	41.406,76	Ministarstvo vanjskih poslova	32	43
30-Nov	Ministarstvo unutrašnjih poslova	203.389,06	Ministarstvo vanjskih poslova	31	43
30-Nov	Generalni sekretarijat Vlade	37.600,00	Kabinet predsjednika Vlade	31	43
30-Nov	Uprava za izvršenje krivičnih sankcija	34.000,00	Uprava za državnu imovinu i katastar	31	43
30-Nov	Tekuća budžetska rezerva	180.000,00	Ministarstvo odbrane	31	43
24-Nov	Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja	36.158,38	Ministarstvo vanjskih poslova	30	43
10-Nov	Ministarstvo evropskih poslova	18.315,77	Ministarstvo vanjskih poslova	27	43
10-Nov	Generalni sekretarijat Vlade	66.007,55	Ministarstvo vanjskih poslova	26	43
27-Oct	Ministarstvo finansija	1.200.000,00	Fond za zdravstveno osiguranje	25	43
27-Oct	Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede	30.000,00	Uprava za državnu imovinu i katastar	25	43
27-Oct	Generalni sekretarijat Vlade	10.000,00	Kabinet predsjednika Vlade	25	43
20-Oct	Uprava za kadrove	4.580,00	Uprava za državnu imovinu i katastar	23	43

¹⁴ Vlada može između potrošačkih jedinica vršiti preusmjerenje sredstava utvrđenih zakonom o budžetu države u visini do 10% od ukupno planiranih sredstava potrošačke jedinice. PREUSMJERAVANJA SU PREUZETA SA web adrese – www.gov.me I NE PREDSTAVLJAJU SVA PREUSMJERAVANJA U 2022. GODINI

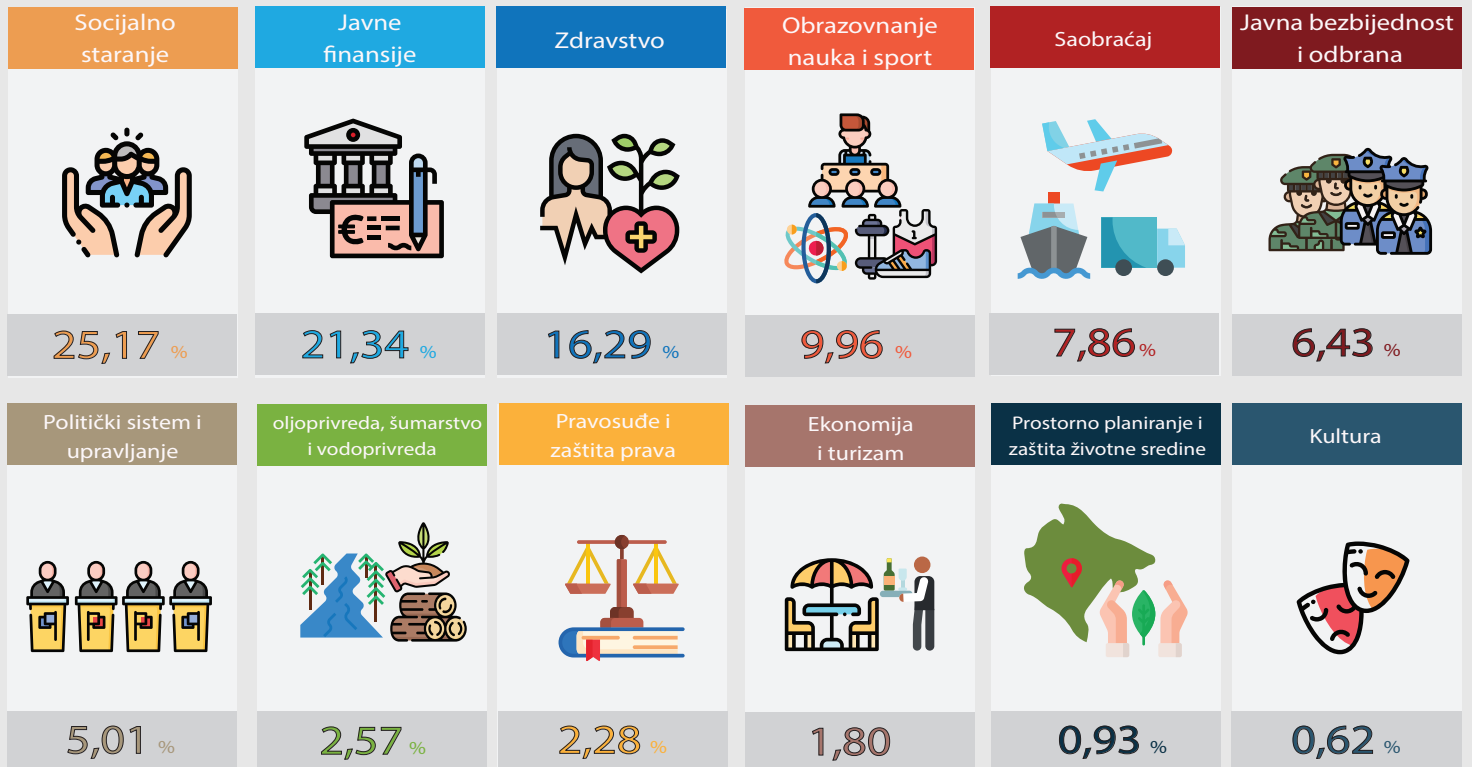

13-Oct	Ministarstvo pravde	77.575,48	Ministarstvo vanjskih poslova	22	43
29-Sep	Uprava za saobraćaj	19.880,00	Uprava za državnu imovinu i katastar	21	43
22-Sep	Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	66.694,17	Ministarstvo vanjskih poslova	19	43
9-Sep	Ministarstvo evropskih poslova	3.500,00	Uprava za državnu imovinu i katastar	16	43
9-Sep	Ministarstvo vanjskih poslova	6.906,95	Generalni sekretarijat Vlade	16	43
3-Aug	Tekuća budžetska rezerva	16.176,55	Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja	15	43
3-Aug	Tekuća budžetska rezerva	100.000,00	Ministarstvo odbrane	14	43
3-Aug	Agencija za nacionalnu bezbjednost	83.138,84	Ministarstvo vanjskih poslova	14	43
3-Aug	Uprava za šume	60.000,00	Uprava za državnu imovinu i katastar	14	43
3-Aug	Ministarstvo evropskih poslova	9.260,67	Kabinet predsjednika Vlade	14	43
3-Aug	Tekuća budžetska rezerva	100.000,00	Ministarstvo odbrane	14	43
28-Jul	Ministarstvo unutrašnjih poslova	47.177,90	Uprava za državnu imovinu i katastar	14	43
28-Jul	Tekuća budžetska rezerva	25.000,00	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	13	43
18-Jul	Tekuća budžetska rezerva	220.000,00	Uprava prihoda i carina	11	43
18-Jul	Tekuća budžetska rezerva	50.000,00	Kabinet predsjednika Vlade	11	43
9-Jun	Tekuća budžetska rezerva	100.000,00	Predsjednik	7	43
26-May	Ministarstvo unutrašnjih poslova	860.000,00	Uprava za državnu imovinu i katastar	5	43
14-Apr	Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu	1.500,00	Uprava za državnu imovinu i katastar	65	42
31-Mar	Tekuća budžetska rezerva	2.000.000,00	Ministarstvo unutrašnjih poslova	64	42
31-Mar	Ministarstvo finansija	145.365,03	Ministarstvo vanjskih poslova	64	42
31-Mar	Ministarstvo vanjskih poslova	64.040,00	Uprava za državnu imovinu i katastar	64	42
31-Mar	Uprava za vode	3.322,52	Uprava za državnu imovinu i katastar	64	42
31-Mar	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	71.422,24	Ministarstvo vanjskih poslova	64	42
31-Mar	Tekuća budžetska rezerva	25.000,00	Generalni sekretarijat Vlade	64	42
31-Mar	Tekuća budžetska rezerva	24.000,00	Kabinet predsjednika Vlade	64	42
31-Mar	Tekuća budžetska rezerva	100.000,00	Kabinet predsjednika Vlade	64	42
31-Mar	Sekretarijat za zakonodavstvo	3.400,00	Uprava za državnu imovinu i katastar	64	42
3-Mar	Tekuća budžetska rezerva	30.481,08	Uprava prihoda i carina	61	42
24-Feb	Tekuća budžetska rezerva	4.040.000,00	Više ministarstava	60	42
24-Feb	Tekuća budžetska rezerva	135.224,00	Uprava za statistiku	60	42
17-Feb	Tekuća budžetska rezerva	162.536,33	Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	59	42
10-Feb	Tekuća budžetska rezerva	343.652,00	Uprava za mlade i sport	57	42

Tabela 13- preusmjeravanja (u eur.)

PROGRAMSKA KLASIFIKACIJA - POTROŠNJA BUDŽETA

Grafik 15-programska klasifikacija budžeta (u %)

FUNKCIONALNA KLASIFIKACIJA - POTROŠNJA BUDŽETA

U tabeli je prikazana struktura potrošnje budžeta u odnosu na plan, po funkcionalnoj klasifikaciji:

	Planirano u 2022. godini	Ostvareno u 2022. godini	Ostvarenje u odnosu na plan 2022
OPŠTE JAVNE SLUŽBE	659.826.945,24	624.975.971,55	-5,28%
ODBRANA	56.075.222,03	59.411.908,79	5,95%
JAVNI RED I BEZBJEDNOST	171.835.962,62	158.545.886,97	-7,73%
EKONOMSKI POSLOVI	339.236.645,37	316.366.111,49	-6,74%
ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	13.289.955,81	17.097.065,28	28,65%
ZDRAVSTVO	434.089.002,04	424.633.446,72	-2,18%
SPORT, KULTURA I RELIGIJA	57.250.723,28	48.091.316,27	-16,00%
OBRAZOVANJE	237.977.997,51	232.778.150,45	-2,19%
SOCIJALNA ZAŠTITA	717.445.071,00	706.259.433,12	-1,56%
U K U P N O	2.687.027.524,90	2.588.159.290,64	-0,07%

Tabela 14- funkcionalna klasifikacija (u eur. i %)

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI PREDLOGA ZAKONA O ZAVRŠNOM RAČUNU BUDŽETA ZA 2022. GODINU DRŽAVNE REVIZORSKE INSTITUCIJE I GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENIM REVIZIJAMA I AKTIVNOSTIMA DRŽAVNE REVIZORSKE INSTITUCIJE ZA PERIOD OKTOBAR 2022 - OKTOBAR 2023. GODINE

U izvještajnom periodu izvršena je 41 revizija u kojima je dato ukupno 60 mišljenja i 614 preporuka, a to uključuje: finansijsku reviziju, reviziju pravilnosti, reviziju informacionih sistema, kontrolne revizije i ocjenu kriterijuma fiskalne odgovornosti.

Državna revizorska institucija je izvršila reviziju **Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu** u kojoj je izraženo pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje na finansijsku reviziju i negativno mišljenje na reviziju pravilnosti. Nepravilnosti utvrđene revizijom imale su za posledicu 50 preporuka od čega je 7 sistemskog karaktera.

Finansijska revizija i
revizija pravilnosti

50 preporuka

Državna revizorska institucija je izvršila reviziju Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu u kojoj je izraženo **POZITIVNO MIŠLJENJE SA SKRETANJEM PAŽNJE** na **FINANSIJSKU REVIZIJU**.

Utvrđen je utvrđivanje Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu bez Završnog poreskog računa, katastarska evidencija poslovnih prostora na Rimskom trgu, kršenje zakonskih i podzakonskih propisa, kao i činjenica da se još uvijek ne primjenjuje Zakon o državnoj imovini kojim se stvaraju osnovne pretpostavke za primjenu Zakona o računovodstvu u javnom sektoru su opredijelili **NEGATIVNO MIŠLJENJE**, na reviziju pravilnosti.

U nastavku je izvod iz Izvještaja o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta za 2022. godinu Državne revizorske institucije i Godišnjeg izvještaja o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije za period oktobar 2022 - oktobar 2023. godine u dijelu koji se odnosi na preporuke:

NEPRAVILNOSTI UTVRĐENE REVIZIJOM I DATE PREPORUKE

Finansijska revizija - POZITIVNO MIŠLJENJE SA SKRETANJEM PAŽNJE

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu¹⁵ iskazani iznosi gotovinskog deficita od 250.360.402,65€, negativni bilans transakcija finansiranja od 83.466.684,68€, negativni bilans kapitalnih transakcija u iznosu od 23.177.347,12€, finansirani su umanjnjem gotovine u iznosu od 357.004.434,45€.

Opis	NETO KOREKCIJE 2022. godine, Metodologija 2022. godine	NETO KOREKCIJE 2022. godine, Metodologija 2023 godine
1 Prihodi budžeta	0	86.761,39
113 Takse	17.468,50	17.468,50
114 Naknade	3.363.594,50	3.363.594,50
115 Ostali prihodi	-3.294.301,61	-3.294.301,61
116 Primici od otplate kredita	-86.761,39	
2 Izdaci budžeta	35.739,91	35.739,91
21 Tekući izdaci	-2.261.274,66	-2.261.274,66
212 Ostala lična primanja	-7.813,10	-7.813,10
213 Rashodi za materijal	129.142,18	129.142,18
214 Rashodi za usluge	53.941,41	53.941,41
217 Renta	784.653,06	784.653,06
218 Subvencije	-3.238.277,29	-3.238.277,29
219 Ostali izdaci	17.079,08	17.079,08
23 Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	13.110.556,15	13.110.556,15
24 Kapitalni izdaci	-10.640.442,92	-10.640.442,92
28 Otplata obaveza iz prethodnog perioda	-173.098,66	-173.098,66
3 SUFICIT/DEFICIT	-35.739,91	51.021,48
31 PRIMARNI SUFICIT/DEFICIT	-35.739,91	51.021,48
4 Obaveze prema dobavljačima	-88.115,00	-88.115,00
5 MODIFIKOVANI SUFICIT/DEFICIT	52.375,09	139.136,48
6 NETO UZETE POZAJMICE	3.019.394,38	3.019.394,38
9 Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	-35.739,91	-35.739,91
10 NETO DATE POZAJMICE		-86.761,39
11 NETO PROMJENA GOTOVINE	-3.019.394,38	-3.019.394,38

Revizijom je utvrđeno da informacioni sistem koji podržava Glavnu knjigu trezora ne sadrži sve klase propisane Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Ministarstvo finansija kroz sistem Glavne knjige trezora nije u cjelosti obezbijedilo evidenciju stanja finansijske imovine (klasa 1), kao ni evidenciju obaveza (klasa 2) u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Državna revizorska institucija skreće pažnju da je Zakonom o računovodstvu u javnom sektoru¹⁶ propisano da odredbe čl. 62 do 70 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, koje se odnose na računovodstvo i završni račun budžeta prestaju da važe početkom primjene ovog zakona od 01.01.2024. godine, pri čemu nisu ispunjeni preduslovi za primjenu Zakona o računovodstvu u javnom sektoru¹⁷.

Državna revizorska institucija napominje da će u slučaju brisanja odredbi čl. 62 do 70 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i izrade završnog računa budžeta po odredbama Zakona o računovodstvu u javnom sektoru doći do značajnih metodoloških neslaganja između budžetskog deficita koji se procjenjuje godišnjim zakonom o budžetu i deficita koji bi se iskazivao u bilansu uspjeha.¹⁸

Tabela 15 - pregled odstupanja u 2022. godini (u eur.)

15 Korišćena je metodologija obračuna budžetskog rezultata koja je utvrđena članom 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Sl. list CG", br. 020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19, 070/21, 145/21 i 027/23)

16 čl. 52 i 53 Zakona o računovodstvu u javnom sektoru

17 Nije izvršena procjena vrijednosti imovine države, Ministarstvo finansija nije propisalo kontni plan u cilju evidentiranja poslovnih transakcija, Ministarstvo finansija nije propisalo metodologiju vođenja računovodstva, priznavanje i vrednovanje imovine, obaveza, neto imovine, prihoda, primitaka, rashoda i izdataka itd.

18 DRI napominje da je izrada godišnjeg zakona o budžetu određena važećim Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti koji u članu 1 propisuje: "Ovim zakonom uređuje se planiranje i izvršenje budžeta, fiskalna odgovornost, pozajmice i garancije i druga pitanja od značaja za budžet Crne Gore". Istovremeno, važećim Zakonom o računovodstvu u javnom sektoru u članu 33 je propisano sljedeće: "na osnovu finansijskih izvještaja Ministarstvo sačinjava nacrt zakona o završnom računu budžeta sa finansijskim izvještajem javnog sektora", a u članu 34 je propisano sljedeće: "Završni račun budžeta sadrži: 1) bilans uspjeha; 2) bilans stanja; 3) izvještaj o promjenama neto imovine; 4) izvještaj o novčanim tokovima; i 5) napomene koje predstavljaju dopunu podataka iz završnog računa budžeta. Sagledavajući pomenute odredbe Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Zakona o računovodstvu u javnom sektoru, zaključuje se da će se primjenom ovakvih zakonskih rješenja godišnjim zakonom o budžetu obuhvatati budžetski rezultat samo za centralni nivo, a završnim računom iskazivati rezultat javnog sektora (po definiciji "javni sektor" iz Zakona o računovodstvu u javnom sektoru koja se razlikuje od definicije "javnog sektora" navedene u Zakonu o budžetu i fiskalnoj odgovornosti). Pored ovoga se napominje i to da je važećim Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti u članu 14 propisano da "Budžetski gotovinski suficit, odnosno deficit predstavlja razliku primitaka i izdataka, pri čemu se primici umanjuju za pozajmice, primljene transfere, primitke od prodaje imovine i primitke od povraćaja datih pozajmica i kredita, a izdaci za otplatu glavnice u zemlji i inostranstvu po osnovu duga nastalog uzimanjem kredita ili emitovanjem hartija od vrijednosti, izdatke za kupovinu hartija od vrijednosti i izdatke po osnovu datih pozajmica i kredita, koji predstavljaju transakcije finansiranja.", dok je važećim Zakonom o računovodstvu u javnom sektoru u članu 6 propisano da su suficit i deficit razlika prihoda i rashoda (neto promjena imovine) u bilansu uspjeha.

Preporuka:

F1: Ministarstvo finansija treba da obezbijedi punu primjenu Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, kroz informacioni sistem koji podržava Glavnu knjigu trezora.

Revizija pravilnosti - NEGATIVNO MIŠLJENJE

TEKUĆI BUDŽET

Revizijom je utvrđeno da je u 2022. godini sa pozicija transfera za socijalnu zaštitu, koje su mandatornog karaktera, preusmjereno 26.969.069,34€ u korist diskrecionih izdataka.

Preporuka:

P1: Preporučuje se Skupštini Crne Gore da razmotri mogućnost uvođenja norme u godišnjem zakonu o budžetu kojom se zabranjuje preusmjeravanje sredstava sa pozicija transfera za socijalnu zaštitu, koje su mandatornog karaktera i zakonom ustanovljene.

IZVJEŠTAJ O NEIZMIRENIM
OBAVEZAMA

Revizijom Konsolidovanog izvještaja o neizmirenim obavezama na 31.12.2022. godine utvrđeno je da su ugovorene obaveze iznad nivoa sredstava odobrenih Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu iznosile 396.647,49€ i to kod: Tužilačkog savjeta po osnovu ugovaranja rada komisija u iznosu od 24.301,75€, Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore u iznosu od 12.131,78€ po osnovu nabavke goriva, Uprave za katastar i državnu imovinu u iznosu od 309.159,45€ po osnovu potrošnje električne energije, Ispitnog centra u iznosu od 15.602,96€ po osnovu ugovora o djelu, Uprave za inspeksijske poslove u iznosu od 21.189,28€ po osnovu servisiranja voznog parka i Ministarstva sporta i mladih u iznosu od 14.262,27€, po osnovu ugovorenih građevinskih radova.

Preporuka:

P2: Potrošačke jedinice su dužne da u skladu sa članom 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, ugovaraju obaveze u granicama utvrđenim godišnjim zakonom o budžetu države.

ZAVRŠNI PORESKI RAČUN

U skladu sa Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu, Poreski organ po isteku godine sastavlja završni račun javnih prihoda za prethodnu godinu i isti je dužan da završni poreski račun dostavi Ministarstvu finansija do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu. U postupku revizije Državna revizorska institucija je u više navrata zatražila od Uprave prihoda i carina dostavljanje Završnog poreskog računa kako bi izvršila provjeru tačnosti istog. Imajući u vidu da je Uprava prihoda i carina dostavila tražene podatke 17. jula 2023. godine odnosno nakon isteka rokova, Državna revizorska institucija nije mogla izvršiti kontrolu tj. utvrditi činjenično stanje Završnog poreskog računa za 2022. godinu.

Preporuka:

P3: Uprava prihoda i carina dužna je da sačinjava Završni poreski račun u skladu sa Pravilnikom o poreskom knjigovodstvu i isti dostavi Ministarstvu finansija do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, u skladu sa članom 19 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu.

PRIMICI BUDŽETA

Revizijom primitaka budžeta utvrđene su nepravilnosti koje se odnose na prilive preko uplatnog računa 832 gdje prihodne izjave ne sadrže odgovarajuću ekonomsku klasifikaciju prihoda, zbog čega evidencija u Glavnoj knjizi trezora nije usklađena sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Isto tako, prilivi naplaćeni preko Glavnog računa državnog trezora, nijesu u svim slučajevima evidentirani u skladu sa odgovarajućom budžetskom klasifikacijom.

- * Prilivi koji nijesu evidentirani u skladu sa budžetskom klasifikacijom iznose 17.468,50€ i isti su evidentirani na grupi računa 715 - Ostali prihodi, a trebalo ih je evidentirati na grupu računa 713 - Takse, u skladu sa zakonima i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.
- * Prilivi koji nijesu evidentirani u skladu sa budžetskom klasifikacijom iznose 3.363.594,50€ i isti su evidentirani na grupi računa 715 - Ostali prihodi, a trebalo ih je evidentirati na grupu računa 714 - Naknade, u skladu sa zakonima i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.
- * Prilivi u iznosu od 86.761,39€ naplaćeni preko Glavnog računa državnog trezora, evidentirani su na grupi računa 731 - Primici od otplate kredita, a trebalo ih je evidentirati na grupi računa 715 - Ostali prihodi, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Preporuka:

P4: Potrošačke jedinice koje ostvaruju prihode treba da u saradnji sa Ministarstvom finansija, a kroz usaglašene radne procedure obezbijede naplatu, evidentiranje i iskazivanje ostvarenih prihoda u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda, Uputstvom o radu državnog trezora i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

a) pozajmice i krediti

Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo finansija nije evidentiralo povučena sredstva od kredita u iznosu od 3.019.394,38€. Istovremeno, Ministarstvo nije navedeni iznos evidentiralo na klasi 1, što nije u skladu sa članom 9 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Preporuka:

P5: Ministarstvo finansija je dužno da evidentira primitke u skladu sa članom 9 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i za isti iznos uveća stanje sredstava na klasi 1 Glavne knjige trezora.

IZDACI BUDŽETA

Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca

U procesu revizije, utvrđeno je da Fond PIO, Ministarstvo kapitalnih investicija i Uprava za katastar i državnu imovinu nijesu zapošljavali lica sa invaliditetom i nijesu vršili uplate posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom što nije u skladu sa čl. 21 i 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.

Preporuka:

P6: Potrošačke jedinice su dužne da obračunavaju i uplaćuju poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, shodno čl. 21 i 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.

U procesu revizije je utvrđeno da su potrošačke jedinice¹⁹ zaključivale ugovore o dopunskom radu koji ne sadrže sve elemente propisane članom 202 Zakona o radu. Revizoru nije dostavljena na uvid evidencija prisutnosti na poslu koja potvrđuje da su lica sa kojima su zaključeni ugovori o dopunskom radu obavljali poslove predviđene ugovorom van radnog vremena, kao ni izvještaji o obavljenom poslu.

Preporuka:

P7: Potrošačke jedinice treba da obezbijede da zaključeni ugovori o dopunskom radu sadrže sve elemente propisane članom 202 stav 2 Zakona o radu, kao i da prije isplate novčane naknade obezbijede dokaz-evidenciju o prisutnosti i izvještaje o obavljenom poslu.

Preporuka:

P8: Potrošačke jedinice su dužne da u slučaju potrebe za prekovremenim radom, postupaju u skladu sa članom 64 st. 2 i 5 Zakona o radu kojim je propisano da se prekovremeni rad uvodi pisanom odlukom poslodavca, pri čemu je poslodavac dužan da obavijesti inspekciju rada o uvođenju prekovremenog rada.

Ministarstvo kapitalnih investicija je donijelo odluku o uvođenju prekovremenog rada, ali nije obavijestilo inspekciju o uvođenju istog, dok Uprava za katastar i državnu imovinu nije donosila odluku o uvođenju prekovremenog rada, što nije u skladu sa članom 64 st. 2 i 5 Zakona o radu, kojim je propisano da se prekovremeni rad uvodi pisanom odlukom poslodavca, pri čemu je poslodavac dužan da obavijesti inspekciju rada o uvođenju prekovremenog rada.

Uprava za katastar i državnu imovinu nije izvršila isplatu poreza i doprinosa za oktobar 2022. godine, za program/isplatu jedinicu Upravljanje i administracija, kao ni plaćanje posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom za 2022. godinu. Navedeno nije evidentirano kao neizmirena obaveza u Izvještaju o neizmirenim obavezama na dan 31.12.2022. godine.

Preporuka:

P9: Uprava za katastar i državnu imovinu treba da u Izvještaju o neizmirenim obavezama evidentira sve dospjele, a neizmirene obaveze.

Zapošljavanje i angažovanje lica po osnovu ugovora

Podaci Ministarstva finansija pokazuju da je broj lica za koja su obračunate zarade, u 2022. godini za 5,37% (2.257 lica) veći u odnosu na 2019. godinu. Državna revizorska institucija napominje da Ministarstvo finansija ne obračunava zarade za prosvjetu, zdravstvo, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore²⁰, Crnogorsku akademiju nauka i umjetnosti i Regionalni centar.²¹

Preporuka:

P10: Preporučuje se Ministarstvu finansija da razmotri mogućnost uvođenja potpune centralizacije obračuna i evidencije zarada zaposlenih čije se zarade isplaćuju iz državnog budžeta.

Preporuka:

P11: Potrošačke jedinice treba da, prije isplate naknade po osnovu zaključenog ugovora, obezbijede dokaz da je lice obavilo posao za koji je angažovano, kako bi se obezbijedilo poštovanje Uputstva o radu državnog trezora (tač. 23 i 25) kojim je, između ostalog, definisano da se zahtjev za plaćanje ovjerava nakon što se utvrdi da je fizičko ili pravno lice izvršilo uslugu ili dostavilo robu.

Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstvo finansija, Uprava za kapitalne projekte i Uprava za katastar i državnu imovinu prilikom isplate naknada po osnovu ugovora o konsultantskim uslugama²² i ugovora o djelu²³, nijesu obezbijedile dokaz kojim se potvrđuje da je lice izvršilo posao za koji je bilo angažovano.

¹⁹ Fond PIO, Ministarstvo finansija, Uprava za katastar i državnu imovinu i Ministarstvo kapitalnih investicija

²⁰ Ne podrazumijeva obračun zarada u javnim zdravstvenim ustanovama

²¹ Podaci za koje Ministarstvo ne obračunava zarade prikazani su na osnovu evidencija korisnika budžeta, što nosi određeni rizik kada je u pitanju potpuna tačnost evidencije

²² Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma – opširnije u poglavlju „Rashodi za usluge“ i Uprava za kapitalne projekte – opširnije u poglavlju „Kapitalni budžet“

²³ Ministarstvo finansija i Uprava za katastar i državnu imovinu – opširnije u poglavlju „Ostali izdaci“ i Uprava za kapitalne projekte – opširnije u poglavlju „Kapitalni budžet“

U procesu revizije utvrđeno je da su ugovori o djelu kod Ministarstva finansija, Uprave za katastar i državnu imovinu, Uprava prihoda i carina i Uprava za kapitalne projekte uglavnom zaključivani za poslove koji su definisani Pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta navedenih organa, pri čemu su lica angažovana i na duži vremenski period (preko šest mjeseci).²⁴

Preporuka:

P13: Uprava za kapitalne projekte treba da prilikom zaključivanja ugovora o djelu definiše predmet ugovora kao osnovni element istog, odnosno zadatak za koji se lice angažuje.

Preporuka:

P12: Potrošačke jedinice su dužne da za poslove koji su utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta popunu radnih mjesta vrše u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, a da ugovore o djelu zaključuju isključivo za poslove koji nijesu utvrđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, u skladu sa članom 669 Zakona o obligacionim odnosima.

Uprava za kapitalne projekte je zaključivala ugovore o djelu u kojima nije definisan predmet, odnosno u ugovoru nije naveden zadatak koji je angažovano lice dužno da obavi u toku ugovorenog perioda.

Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru

U postupku revizije utvrđeno je da Ministarstvo kulture i medija nije postupalo u skladu sa odredbama zaključenih ugovora o sufinansiranju vjerskih zajednica i čl. 80 i 82 Zakona o kulturi, koje se odnose na obavezu praćenje realizacije obaveza iz ugovora u toku cijelog trajanja Projekta. Ministarstvo prosvjete, u postupku revizije, nije prezentiralo dokumentaciju kojom se potvrđuje namjensko korišćenje odobrenih sredstava za finansiranje vjerskih škola, dok Ministarstvo pravde nije blagovremeno vršilo kontrolu namjenskog korišćenja transferisanih sredstava, što nije u skladu sa članom 36 Zakona o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica.

Preporuka:

P14: Potrošačke jedinice su dužne da u skladu sa zakonima i zaključenim ugovorima obezbijede kontrolu namjenskog korišćenja sredstava koja dodjeluju putem transfera.

Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti

Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo finansija nije propisalo jasne kriterijume po kojima su transakcije evidentirane na poziciji 4418 – Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti predstavljene kao transakcije finansiranja, a ne kao kapitalne transakcije ili transfer.

Preporuka:

P15: Potrebno je da se stvore zakonske pretpostavke na osnovu kojih bi Ministarstvo finansija donijelo jasne kriterijume po kojima bi se transakcije kupovine hartija od vrijednosti mogle određivati kao transakcije finansiranja.

Preporuka:

P16: Potrošačke jedinice su dužne da se prilikom pružanja pomoći privrednom društvu pridržavaju čl. 10 i 12 Zakona o kontroli državne pomoći.

Izveštaj o izdacima budžetskih rezervi - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstvo zdravlja vršili su isplatu sredstava privrednim društvima bez prethodno pribavljenog mišljenja Agencije za zaštitu konkurencije u ukupnom iznosu od 2.150.000,00€.

²⁴ Ministarstva finansija, Uprava za katastar i državnu imovinu, Uprava prihoda i carina – opširnije u poglavlju "Ostali izdaci" i Uprava za kapitalne projekte – opširnije u poglavlju "Kapitalni budžet"

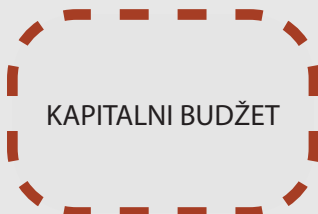

Pravilnik o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve, koji je donijelo Ministarstvo finansija nije usklađen sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Isti je donijet u skladu sa članom 33 Zakona o budžetu koji je prestao da važi donošenjem Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Preporuka:

P17: Ministarstvo finansija dužno je donijeti novi Pravilnik o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve, usklađen sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Uprava za saobraćaj - Kod četiri projekta za koje su zaključeni ugovori o građenju i koji su bili u procesu realizacije tokom 2022. godine došlo je do prekoračenja definisanih rokova za završetak radova²⁵, a za koje Uprava za saobraćaj nije zaključila aneks ugovora.

Usljed potrebe za zaključivanjem amandmana, Vlada Crne Gore je Zaključkom²⁶ zadužila načelnika Odsjeka za građenje i rekonstrukciju državnih puteva Uprave za saobraćaj da potpiše Amandman br. 2 Ugovora o građenju. Uvidom u Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za saobraćaj utvrđeno je da zaduženo lice nema ovlašćenja za zaključivanje ugovora. Ugovor o građenju sa izvođačem radova je, u ime države, zaključilo Ministarstvo kapitalnih investicija odnosno ministar koji prema članu 29 stav 2 Zakona o državnoj upravi predstavlja ministarstvo, upravlja i rukovodi njegovim radom. Shodno članu 8 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, rukovodilac subjekta, radi realizacije poslovnih ciljeva iz nadležnosti subjekta, pojedine poslove i zadatke finansijskog upravljanja i unutrašnjih kontrola može rješenjem prenijeti na rukovodioce organizacionih jedinica ili druge zaposlene u subjektu. Takođe, na osnovu tačke 3 Uputstva o radu državnog trezora ministar je lice postavljeno da rukovodi potrošačkom jedinicom i istovremeno je po službenoj dužnosti glavni službenik za finansije te potrošačke jedinice, dok je tačkom 9 Uputstva propisano da glavni službenik za finansije može, putem pisanog dokumenta, prenijeti na drugog državnog službenika ovlašćenja ili obaveze koje su mu propisane Uputstvom, za šta revizor nije dobio dokaz. Nepoštovanje navedenih tačaka dovodi do povrede nekoliko tačaka Uputstva o radu državnog trezora - poglavlje Finansijske kontrole.

Preporuka:

P18: Uprava za saobraćaj treba da prilikom praćenja realizacije zaključenih ugovora u dijelu prekoračenja ugovorenih rokova izvrši zadržavanje sredstava u iznosu/ procentu definisanim ugovorom (penali za docnju) i na taj način obezbijedi poštovanje ugovorenih rokova ili u slučaju da postoje objektivni razlozi zbog kojih izvršilac ne može biti kriv za docnju, zaključi aneks ugovora.

Preporuka:

P19: Preporučuje se da u ime države ugovore i amandmane zaključuju ovlašćena lica u skladu sa Zakonom o državnoj upravi, Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i Uputstvom o radu državnog trezora.

Preporuka:

P20: Uprava za kapitalne projekte treba da iz sredstava kapitalnog budžeta namijenjenih realizaciji aktivnosti iz ugovora o realizaciji programa zaključenih sa opštinama vrši isključivo isplate koje se odnose na sticanje infrastrukture, građevinskih objekata, zemljišta i opreme od javnog, odnosno opšteg interesa (na državnom i lokalnom nivou), kako je definisano članom 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Uprava za kapitalne projekte - U postupku revizije utvrđeno je da su po osnovu Ugovora o realizaciji programa „Razvojni projekti Prijestonice Cetinje“ izvršene isplate za izdatke koje nemaju karakter kapitalnih projekata u iznosu od 1.720.933,00€.

25 1) Izgradnja i rekonstrukcija puta Berane – Kolašin, dionica Lubnice – Jezerine; 2) Rekonstrukcija puta Dinoša – Cijevna Zatrijebačka; 3) Rekonstrukcija puta Vrulja – Mijakovići; 4) Rekonstrukcija puta Rožaje – Špiljani sa sanacijom tunela i mostova

26 Br. 04-54/2 od 13.01.2022. godine

Članom 4 Ugovora o realizaciji programa zaključenih sa opštinama definisano je da će korisnik redovno informisati upravu (davaoca sredstava) o stepenu realizacije ugovora dostavljanjem pisanog izvještaja do 5-tog u tekućem za prethodni mjesec. Revizijom je utvrđeno da opštine pomenute izvještaje ne dostavljaju ili iste dostavljaju sporadično.

Preporuka:

P22: Preporučuje se ugovornim stranama, Upravi za kapitalne projekte i opštinama, da pri zaključivanju ugovora za realizaciju programa jasno definišu aktivnosti koje su predmet ugovora i koje će se realizovati iz sredstava dodijeljenih korisniku.

Preporuka:

P21: Uprava za kapitalne projekte je u obavezi da prati aktivnosti na realizaciji projekata koje realizuju/sprovode potpisnici ugovora, te da obezbijedi redovnu dostavu mjesečnih izvještaja o stepenu realizacije ugovora, u skladu sa potpisanim ugovorima, do 5-og u tekućem za prethodni mjesec.

U pojedinim ugovorima, zaključenim između Uprave za kapitalne projekte i opština za realizaciju programa, naveden je program i potprogram koji će biti realizovan shodno zaključenom ugovoru, ali ne i aktivnost - projekat koji će se realizovati iz sredstava dodijeljenih korisniku.

Dodatni radovi – Revizijom je utvrđeno da je u 2022. godini po osnovu zaključenih ugovora o dodatnim radovima izvršena isplata u iznosu od 2.201.482,52€. Ukupno ugovoreni iznos sredstava za deset aktivnosti za koje je zaključen osnovni ugovor iznosio je 43.602.437,14€. Isti je uvećan po osnovu zaključenih ugovora o dodatnim radovima za iznos od 3.968.248,45€. U toku 2022. godine Uprava nije preduzela radnje iz svoje nadležnosti u cilju pokretanja eventualnih postupaka utvrđivanja odgovornosti.

Preporuka:

P23: Uprava za kapitalne projekte treba da shodno članu 131 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, te zaključenih Ugovora o osiguranju od profesionalne odgovornosti, preduzme radnje u cilju naknade štete prouzrokovane nedostacima nastalim pri izradi projektne dokumentacije.

Preporuka:

P24: Preporučuje se Vladi Crne Gore da, prilikom imenovanja članova Komisije za ocjenjivanje projekata koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta države razmotri mogućnost da se za članove Komisije imenuju predstavnici uprava koje, shodno čl. 31 i 38 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, između ostalog vrše poslove koji se odnose na učesče u izradi nacrtu kapitalnog budžeta i koje realizuju kapitalni budžet.

Planiranje kapitalnog budžeta - U skladu sa Odlukom o izradi kapitalnog budžeta i utvrđivanju i vrednovanju kriterijuma za izbor kapitalnih projekata²⁶ Vlada je imenovala Komisiju za ocjenjivanje projekata koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta države²⁷. Predstavnici uprava, koje realizuju projekte kapitalnog budžeta, nisu imenovani u predmetnoj Komisiji.

Zaključcima Vlade²⁸ zadužena je Uprava za saobraćaj da u cilju rekonstrukcije dijela regionalnog puta R-13 Bioče – Mateševo – Kolašin, petlja Mateševo-Mateševo zaključi ugovor o prenosu sredstava sa preduzećem "Monteput" d.o.o. Podgorica i izvrši prenos istih po ispostavljenim situacijama. Na osnovu zaključenog Ugovora o prenosu sredstava i prosljeđenih privremenih situacija izvođača radova koji su dostavljeni Upravi za saobraćaj od strane d.o.o. „Monteput“ Podgorica, izvršeno je plaćanje u ukupnom iznosu od 7.033.767,37€ sa grupe računa 441 – Kapitalni izdaci, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, s obzirom da je riječ o transferisanju sredstava, a ne o plaćanju izvođaču radova za realizaciju projekta. Takođe, Zaključkom Vlade²⁹ zaduženo je Ministarstvo kapitalnih investicija da sa preduzećem „Monteput“ d.o.o. Podgorica zaključi ugovor o prenosu sredstava i izvrši prenos istih po ispostavljenim situacijama za projekat izgradnje TETRA sistema. Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo kapitalnih investicija izvršilo isplatu sredstava sa grupe računa 441 – Kapitalni izdaci u ukupnom iznosu od 2.822.022,49€ po osnovu Ugovora o prenosu sredstava³⁰, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština obzirom da isto predstavlja transfer sredstava.

26 "Sl. list CG", br. 057/18 od 10.08.2018, 067/21 od 22.06.2021.g.

27 Rješenje o razrješenju članova Komisije za ocjenjivanje projekata koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta br.04-4020/3 od 01.07.2022. g. i Rješenje o imenovanju članova komisije za ocjenjivanje projekata koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta države br.04-4020/4 od 01.07.2022.g.

28 Br. 07-4140 od 17.09.2020. godine; br. 04-6542/2 od 09.12.2021. godine

29 Br.04-12 od 13.01.2022. godine

30 Ugovor br.01-343/22-9278/1 od 02.08.2022. godine, zaključen između Ministarstva kapitalnih investicija, Uprave za saobraćaj i „Monteput“ d.o.o. Podgorica

Preporuka:

P25: Vlada Crne Gore dužna je da se pri donošenju zaključaka kojima se nalažu isplate budžetskih sredstava pridržava Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština kako bi se obezbijedila tačna evidencija izdataka.

DODATNI AVANSI

Uprava za saobraćaj je, na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore, vršila isplatu dodatnih avansa izvođačima radova i izvršiocima usluga angažovanim na započetim projektima. Tačkom 3 Zaključka Vlade Crne Gore³¹ Uprava za saobraćaj je zadužena da omogući dodatno avansno plaćanje izvođačima radova i izvršiocima usluga angažovanim na započetim projektima uz obezbjeđenje bankarske garancije u vrijednosti avansa, u cilju obezbjeđenja likvidnosti izvođača i pružaoaca usluga i održavanja kontinuiteta u izvođenju radova. Na osnovu Zaključka, Uprava za saobraćaj je za 8 projekata isplatila dodatne avanse izvođačima radova u ukupnom iznosu od 6.013.696,27€.³²

Uprava za kapitalne projekte zaključila je sa Glavnim gradom Podgorica Ugovor o realizaciji programa „Izgradnja lokalne infrastrukture“. U postupku revizije utvrđeno je da je izvršena isplata dodatnog avansnog plaćanja izvođaču radova na izgradnji Bulevara Veljka Vlahovića u Podgorici u iznosu od 667.000,00€, shodno Zaključku³³ Vlade Crne Gore.

Za predmetne isplate izvršene od strane Uprava u postupku revizije se nije moglo utvrditi koji su bili kriterijumi za dodjelu avansa, s obzirom da izvođači radova nijesu bili u obavezi i nijesu priložili dokument kojim bi potvrdili ugroženu likvidnost. Takođe, nije se mogao utvrditi osnov ugrožene likvidnosti, kao ni kriterijumi za određivanje visine avansa.

Zaključeni aneksi ugovora kojim je definisana isplata ne sadrže zakonski osnov izmjene osnovnog ugovora, što nije u skladu sa članom 151 Zakona o javnim nabavkama koji propisuje u kojim slučajevima se mogu vršiti izmjene ugovora o javnoj nabavci.

Preporuka:

P26: Vlada Crne Gore je dužna da pri donošenju zaključaka kojima obavezuje potrošačke jedinice da izvrše izmjenu osnovnog ugovora o javnoj nabavci obezbijedi primjenu člana 151 Zakona o javnim nabavkama.

NEPRAVILNA
EVIDENCIJA

U postupku revizije utvrđeno je da potrošačke jedinice nijesu evidentirale transakcije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština i to:

- Ministarstvo odbrane je isplate naknada po osnovu rada na terenu u iznosu od 18.201,50€ evidentiralo na grupi računa 412 – Ostala lična primanja, a trebalo ih je evidentirati na grupi računa 414 – Rashodi za usluge;
- Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Ministarstvo finansija i socijalnog staranja su isplate koje se odnose na pomoć u podmirenju računa za struju licima koja se nalaze u stanju socijalne potrebe u iznosu od 3.238.277,29€ evidentirali na grupi računa 418 - Subvencije, a trebalo ih je evidentirati na grupi računa 431 - Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru;
- Uprava za katastar i državnu imovinu je isplate po osnovu lizinga za zakup vozila u iznosu od 784.653,06€, evidentirala na grupi računa 441 – Kapitalni izdaci, a trebalo ih je evidentirati na grupi računa 417 – Renta;
- Uprava za katastar i državnu imovinu je isplate koje se odnose na brokerske, klirinške i berzanske provizije u iznosu od 35.739,91€ evidentirala na grupi računa 441 – Kapitalni izdaci, a trebalo ih je evidentirati na grupi računa 414 - Rashodi za usluge.

Preporuka:

P27: Potrošačke jedinice su dužne da transakcije evidentiraju u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

31 br. 07-7826/2 od 08.12.2022. godine

32 Najmanji iznos avansa bio je 143.094,72€, dok je najveći iznos avansa bio 1.900.000,00€.

33 Zaključkom br. 07-7826/2 od 08.12.2022.g. Vlada je zadužila Upravu za saobraćaj i Upravu za kapitalne projekte da omoguće dodatno avansno plaćanje izvođačima radova i izvršiocima usluga angažovanim na započetim kapitalnim projektima, u skladu sa pozitivnim propisima, uz obezbjeđenje bankarske garancije u vrijednosti avansa, a sve u cilju obezbjeđenja likvidnosti izvođača i pružaoaca usluga i održavanja kontinuiteta u izvođenju radova.

Revizijom je utvrđeno da su Zavod za zapošljavanje Crne Gore i Sudski savjet na grupi računa 463 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda evidentirali izdatke koji ne predstavljaju neizmirene obaveze u ukupnom iznosu od 173.098,66€, a trebalo ih je evidentirati na grupi računa 412 – Ostala lična primanja u iznosu od 10.388,40€, 413 – Rashodi za materijal u iznosu od 129.142,18€, 419 – Ostali izdaci u iznosu od 17.079,08€ i 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru u iznosu od 16.489,00€.

Preporuka:

P28: Potrošačke jedinice dužne su da grupu računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda ne terete sa izdacima čija obaveza plaćanja dopijeva u tekućoj fiskalnoj godini. Iste su dužne da evidentiranje i plaćanje obaveza nastalih u tekućem periodu vrše u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

JAVNI DUG

U izvještaju o javnom dugu, prikazano je stanje duga po osnovu transfernih zajmova u iznosu od 38.730.760,61€. Uvidom u dobijene potvrde od strane Ministarstva finansija, utvrđeno je da se navedeni iznos odnosi na stanje nedospjelog duga na dan 31.12.2022. godine³⁴, dok stanje dospjelog, a neizmirenog duga opština³⁵ iznosi 23.293.058,66€ i isti nije prikazan u izvještaju o javnom dugu na dan 31.12.2022. godine.

Preporuka:

P29: Ministarstvo finansija treba da u nekonsolidovanom izvještaju o javnom dugu prikaže i iznos duga koje opštine imaju prema Ministarstvu finansija, a koji se odnosi na dospjele, a neizmirene obaveze po osnovu transfernih zajmova. Ministarstvo finansija treba da sistematizuje evidenciju potraživanja za otplaćene transferne zajmove na ime lokalnih samouprava i preduzme mjere za njihovu naplatu.

Preporuka:

P30: Preporučuje se Ministarstvu finansija da donese akt kojim će precizno definisati način evidentiranja i izvještavanja o dugu lokalnih samouprava, uz obavezno dostavljanje potvrda i priložne dokumentacije koja se odnosi na stanje duga, kako bi se obezbijedilo istovjetno izvještavanje od strane svih lokalnih samouprava, a koje će ujedno doprinijeti da evidentirano stanje duga odgovara stvarnom stanju duga.

Izveštavanje lokalnih samouprava: Uvidom u portfolio dugova i dobijene potvrde (izvod iz kreditnog registra CBCG), utvrđeno je da postoje odstupanja podataka koji su evidentirani u registru CBCG, od podataka koje u portfolio dugova evidentiraju opštine, a samim tim i u odnosu na podatke o kojima izvještava Ministarstvo finansija. Naime, utvrđeno je da opštine različito izvještavaju o stanju duga u pogledu dospjele, neizmirene glavnice³⁶, obaveze po osnovu lizinga³⁷, duga po osnovu ugovora o izvođenju radova za koji je zaključen ugovor o cesiji³⁸.

34 Obaveza Ministarstva finansija prema ino-kreditorima.

35 Dospjela, neizmirena glavnica - obaveza opštine prema MF

36 Ukoliko postoji iznos dospjele glavnice - jedna opština u stanje duga uključuje iznos nedospjelog duga i iznos dospjele glavnice, dok druga opština u iznos duga ne uključuje iznos dospjele glavnice (GG i BP).36 Dospjela, neizmirena glavnica - obaveza opštine prema MF

37 Opština Bijelo Polje nije u stanje duga, uključila iznos duga po osnovu lizinga, dok je opština Berane u ukupni dug uključila dug po osnovu lizinga.

38 Stanje duga po osnovu ugovora za izvođenje radova, za koji je zaključen ugovor o ustupanju potraživanja, Opština Nikšić je uključila u stanje duga, dok Opština Danilovgrad isti nije prijavila u portfolio dugova.

Sto se tiče evidentiranja u Kreditnom registru CBCG, Opština Nikšić nema prijavljen dug po ovom osnovu, dok je za Opštinu Danilovgrad evidentiran u dijelu koji se odnosi na data jemstva.

DRŽAVNA IMOVINA

U postupku revizije utvrđeno je da je Odluku o usvajanju popisnog elaborata i Odluku o rashodovanju dijela osnovnih sredstava Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma potpisala sekretarka Ministarstva, što nije u skladu sa članom 30 Zakona o državnoj imovini i članom 14 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

Preporuka:

P32: Potrošačke jedinice su dužne da podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima dostave organu uprave nadležnom za poslove imovine, do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu, shodno članu 50 Zakona o državnoj imovini.

Revizijom je utvrđeno da Uprava za katastar i državnu imovinu nije u Rješenju o formiranju Centralne komisije za popis imovine sa stanjem na dan 31.12.2022. godine odredila rok u kojem se popis ima obaviti i rok za dostavu Izvještaja o izvršenom popisu sa popisnim listama, što nije u skladu sa članom 12 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

Preporuka:

P34: Ministarstvo kulture i medija dužno je da u slučaju statusnih promjena vrši vanredni popis imovine, shodno članu 44 Zakona o državnoj imovini i članu 10 st. 1 i 3 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

Uvidom u popisne liste Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma i Uprave za katastar i državnu imovinu, utvrđeno je da iste ne odgovaraju formi obrasca PL, propisanog članom 7 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, ali da iste sadrže podatke relevantne za popis (konto, inventarni broj, naziv opreme, datum nabavke, stopa amortizacije, nabavna vrijednost, ukupna amortizacija, sadašnja vrijednost).

Preporuka:

P31: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma treba da postupa u skladu sa članom 30 Zakona o državnoj imovini i članom 14 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, kojima je propisano da starješina organa odlučuje o prihvatanju izvještaja o izvršenom popisu i o načinu rješavanja razlika na pokretnim stvarima i raspolaganju stvari manje vrijednosti.

Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo sporta i mladih i Uprava za katastar i državnu imovinu nijesu obezbijedili podatke neophodne za centralnu evidenciju o pokretnim i nepokretnim stvarima do kraja februara tekuće za prethodnu godinu, shodno članu 50 Zakona o državnoj imovini, već su podaci Upravi dostavljeni 6. 22. i 31. marta 2023. godine.

Preporuka:

P33: Uprava za katastar i državnu imovinu dužna je da u aktu o obrazovanju Komisije odredi rok u kojem će se popis obaviti i rok za dostavu izvještaja o izvršenom popisu sa popisnim listama, shodno članu 12 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

Ministarstvo kulture i medija nakon izdvajanja od Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta nije izvršilo vanredni popis imovine, shodno članu 44 Zakona o državnoj imovini, a u vezi sa članom 10 stav 1 i 3 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini.

Preporuka:

P35: Potrošačke jedinice su dužne da popis imovine vrše na propisanim obrascima PL, u skladu sa članom 7 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.

Uprava za katastar i državnu imovinu je sačinila Izvještaj – Knjigu popis državne imovine za 2022. godinu, koju je aktom br. 01-012/23-10117 od 30.04.2023. godine dostavila Ministarstvu finansija što nije u skladu sa članom 51 Zakona o državnoj imovini.

Preporuka:

P36: Uprava za katastar i državnu imovinu, dužna je da podatke o nepokretnim i pokretnim stvarima u imovini Crne Gore, dostavi Ministarstvu finansija do kraja marta tekuće godine za prethodnu godinu, shodno članu 51 Zakona o državnoj imovini.

Uprava za katastar i državnu imovinu, nije izvršila procjenu popisanih nepokretnosti u državnoj svojini.

Preporuka:

P37: Uprava za katastar i državnu imovinu, dužna je da izvrši procjenu državne imovine kako bi se utvrdilo tačno stanje imovine u državnom vlasništvu, shodno članu 43 Zakona o državnoj imovini.

Revizijom je utvrđeno da softver za vođenje jedinstvene evidencije i registra nepokretnosti (ARS) nije stavljen u funkciju.

Preporuka:

P38: Uprava za katastar i državnu imovinu treba da u saradnji sa nadležnim organima preduzme aktivnosti u cilju stavljanja u funkciju softvera za vođenje jedinstvene evidencije i registra nepokretnosti.

JAVNE NABAVKE

Revizijom je utvrđeno da je Uprava prihoda i carina Plan javnih nabavki za 2022. godinu dostavila Ministarstvu finansija 05.05.2022. godine, što nije u skladu sa članom 84 Zakona o javnim nabavkama kojim je propisano da je naručilac dužan da do 31. januara tekuće finansijske godine sačini i dostavi plan javnih nabavki Ministarstvu, radi objavljivanja na ESJN.

Preporuka:

P39: Uprava prihoda i carina je dužna da do 31. januara tekuće finansijske godine sačini i dostavi Ministarstvu finansija plan javnih nabavki radi objavljivanja na elektronski sistem javnih nabavki, shodno članu 84 Zakona o javnim nabavkama.

SISTEM UNUTRAŠNJIH
KONTROLA

Revizijom je utvrđeno da potrošačke jedinice³⁹ nemaju ažurirane interne procedure, dok za određene poslovne procese iste nijesu donesene (npr. dopunski rad, ugovori o djelu, javni dug i dr).

Preporuka:

P40: Potrošačke jedinice treba da za poslovne procese donesu interne procedure odnosno vrše redovno ažuriranje istih, u skladu sa članom 7 stav 1 tačka 6 i članom 17 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

39 Fond PIO, Ministarstvo finansija, Ministarstvo zdravlja, Uprava za inspeksijske poslove, Uprava za katastar i državnu imovinu, Uprava prihoda i carina i Uprava za kapitalne projekte

Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo kapitalnih investicija, Uprava za katastar i državnu imovinu, Uprava za inspeksijske poslove i Agencija za zaštitu životne sredine nijesu donijeli plan unaprijeđenja upravljanja i kontrola u skladu sa sadržajem koje propisuje Ministarstvo finansija, što nije u skladu sa članom 11 stav 2 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru. Uprava za katastar i državnu imovinu i Uprava za inspeksijske poslove nijesu Ministarstvu finansija dostavili Godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja kontrola za 2022. godinu do 15. februara 2023. godine, što nije u skladu sa članom 18 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru. Ministarstvo kapitalnih investicija i Uprava za inspeksijske poslove nijesu imenovali lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare u subjektu, što nije u skladu sa članom 52 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru. Ministarstvo finansija nema lice imenovano za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima, što nije u skladu sa članom 14 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Preporuka:

P41: Potrošačke jedinice su dužne da shodno Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru preduzmu sve aktivnosti na uspostavljanju i unapređenju upravljanja i unutrašnjih kontrola.

Preporuka:

P42: Potrošačke jedinice su dužne da izvrše popunu sistematizovanih radnih mjesta u Odjeljenju za unutrašnju reviziju, shodno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima i članu 49 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

U Upravi za inspeksijske poslove i Upravi za kapitalne projekte nijesu popunjena radna mjesta u Odjeljenju za unutrašnju reviziju.

SYSTEMSKE
PREPORUKE

U procesu revizije je utvrđeno da se odredbe člana 7 Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu⁴⁰ u vezi sa obavezom uplate i evidencije nekonsolidovanih sopstvenih prihoda javnih ustanova, koje se finansiraju iz budžeta, ne primjenjuju na sve javne ustanove. Naime, stavom 5 člana 7 Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu, je propisano da javna ustanova mora biti prepoznata organizacionom i/ili programskom klasifikacijom godišnjeg zakona o budžetu kako bi bila predmet konsolidacije⁴¹.

Preporuka:

SP1: Preporučuje se Skupštini Crne Gore da razmotri mogućnost, da u cilju usklađivanja sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, izmijeni normu godišnjeg zakona o budžetu koja se odnosi na konsolidaciju sopstvenih prihoda javnih ustanova, na način da se u Glavnoj knjizi trezora evidentiraju svi nekonsolidovani primici i izdaci (sopstveni prihodi, donacije i drugi, kao i njihova potrošnja) svih javnih ustanova koje se finansiraju iz budžeta Crne Gore.

Revizijom je utvrđeno da je sa Centralnog računa državnog trezora vršen prenos sredstava JP Morsko dobro u iznosu od 9.254.270,12€, Veterinarskoj komori i veterinarskim ambulancama u iznosu od 219.036,85€ i DOO Fondu za zaštitu životne sredine u iznosu od 238.760,78€, shodno zakonskim ovlaštenjima. Finansiranje navedenih entiteta vrši se direktno bez prenosa sredstava na Glavni račun državnog trezora, tako da se potrošnja ne evidentira u Glavnoj knjizi trezora.

Preporuka:

SP2: Preporučuje se da se pravna lica koja su dio sistema finansiranja po osnovu javnih prihoda finansiraju kroz sistem budžeta Crne Gore.

⁴⁰ "Sl. list CG", br. 144/21, 055/22, 109/22

⁴¹ Uzimajući u obzir programsku i organizacionu klasifikaciju koja je na snazi, odredbama se obuhvataju samo sopstveni prihodi javnih ustanova kulture, dok su izuzete javne ustanove obrazovanja, javne zdravstvene ustanove, kao i javne ustanove socijalnog staranja

Ministarstvo finansija je evidentiralo primitke od povraćaja plaćenih izdataka iz prethodnog perioda na grupi računa 715 – Ostali prihodi pri čemu Državna revizorska institucija skreće pažnju da se ove transakcije i evidentiranje istih ponavljaju.

Preporuka:

SP3: Potrebno je da Ministarstvo finansija razmotri mogućnost uvođenja konta ekonomske klasifikacije za primitke od povraćaja plaćenih izdataka.

Revizijom je utvrđeno da je Vlada Crne Gore kod Uprave za inspeksijske poslove, Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Ministarstva zdravlja imenovala lica za vršioce dužnosti u dva mandata, što nije u skladu sa članom 61 Zakona o državnim službenicima i namještenicima.

Preporuka:

SP4: Preporučuje se Vladi Crne Gore da, u skladu sa članom 61 Zakona o državnim službenicima i namještenicima određuje vršioca dužnosti do imenovanja odnosno postavljenja lica a najduže do 6 mjeseci.

Revizijom je utvrđeno da ne postoji zakonska obaveza vođenja centralizovane evidencije po svim potraživanjima iz budžeta Crne Gore (pozajmice i krediti opštinama, finansijskim institucijama i dr.), pa samim tim ne postoje cjeloviti izvještaji koji bi pružili presjek stanja po svim potraživanjima na datum 31.12.2022. godine.

Preporuka:

SP5: Potrebno je stvoriti zakonske pretpostavke za centralizovanu evidenciju potraživanja. Evidenciju potraživanja je neophodno centralizovati iz razloga primjene novog Zakona o računovodstvu u javnom sektoru i promjene načina obračuna budžetskog rezultata kojim neto pozajmljivanje od strane budžeta postaje korektivni iznos izvora finansiranja deficita.

Preporuka:

SP6: Državna revizorska institucija skreće pažnju da je u postupku revizije utvrđeno da Komisije za popis Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva kulture i medija, Ministarstva sporta i mladih, Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstva kapitalnih investicija i Uprave za katastar i državnu imovinu nijesu izvršile popis blagajne i obaveza na 31.12.2022. godine. U toku 2022. godine subjekti revizije nijesu vršili isplate preko blagajne, već su iste vršene preko SAP sistema u skladu sa usmenom informacijom Ministarstva finansija kojom su obaviješteni o prestanku rada blagajne.

U procesu revizije utvrđeno je da odgovarajući zakonski propisi koji propisuju naplatu javnih prihoda nemaju usaglašenu nomenklaturu prihoda sa njihovom ekonomskom suštinom.

Preporuka:

SP7: Državna revizorska institucija skreće pažnju da je potrebno da predlagači zakona usaglašavaju nomenklaturu prihoda sa njihovom ekonomskom suštinom.

POJEDINAČNE FINANSIJSKE REVIZIJE I REVIZIJE PRAVLINOSTI

Prilikom vršenja finansijskih revizija i revizija pravilnosti poslovanja potrošačkih jedinica izraženo je 26 mišljenja od čega 4 pozitivnih, 2 pozitivna sa skretanjem pažnje, 12 uslovnih i 8 negativnih mišljenja na godišnji finansijski izvještaj i usklađenost poslovanja sa zakonima i podzakonskim aktima.

Negativna mišljenja data su u odnosu na:

MINISTARSTVA UNUTRAŠNJIH POSLOVA	negativno mišljenje na reviziju pravilnosti
AGENCIJE ZA INVESTICIJE CRNE GORE	negativno mišljenje na finansijsku reviziju negativno mišljenje na reviziju pravilnosti
UPRAVE ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA ZA 2022. GODINU	negativno mišljenje na reviziju pravilnosti
UPRAVE ZA GAZDOVANJE ŠUMAMA I LOVIŠTIMA CRNE GORE, RANIJE UPRAVA ZA ŠUME CRNE GORE	negativno mišljenje na reviziju pravilnosti
CENTRA ZA OBUKU U SUDSTVU I DRŽAVNOM TUŽILAŠTVU	negativno mišljenje na reviziju pravilnosti
JU DOM STARIH "BIJELO POLJE"	negativno mišljenje na finansijsku reviziju/ negativno mišljenje na reviziju pravilnosti

Državna revizorska institucija je u izvještajnom periodu izvršila jednu finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Fondova i to:

Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore	negativno mišljenje na finansijsku reviziju negativno mišljenje na reviziju pravilnosti
--	--

U izvještajnom periodu izvršene su finansijske revizije i revizije pravilnosti 9 političkih subjekata u kojima je dato 18 mišljenja od čega 7 pozitivnih, 4 pozitivnih sa skretanjem pažnje, 2 uslovna i 5 negativnih i ukupno 67 preporuka. Revizija političkog subjekta Pokret "Evropa sad" će se okončati i objaviti do kraja 2023. godine.

GRUPA BIRAČA "MIODRAG DAKA DAVIDOVIĆ – NARODNI POKRET"	negativno mišljenje na reviziju pravilnosti
NOVA SRPSKA DEMOKRATIJA	negativno mišljenje na reviziju pravilnosti
POKRET ZA PLJEVLJA	negativno mišljenje na reviziju pravilnosti
DEMOKRATSKI SAVEZA ALBANACA	negativno mišljenje na finansijsku reviziju negativno mišljenje na reviziju pravilnosti

Državna revizorska institucija je u izvještajnom periodu izvršila 1 (jednu) finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti poslovanja jedinice lokalne samouprave za 2022. godinu, dok će se revizija Završnog računa budžeta Opštine Rožaje za 2022. godinu izvršiti i objaviti do kraja 2023. godine. Takođe, Državna revizorska institucija je u izvještajnom periodu izvršila i 1 (jednu) finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti poslovanja jedinice lokalne samouprave za 2021. godinu.

Opština Nikšić za 2022. godinu	negativno mišljenje na reviziju pravilnosti
Opština Gusinje za 2021. godinu	negativno mišljenje na reviziju pravilnosti

Državna revizorska institucija je u izvještajnom periodu izvršila 1 (jednu) finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti poslovanja privrednog društva čiji je osnivač država za 2022. godinu i 2 (dvije) finansijske revizije i revizije pravilnosti poslovanja privrednog društva u vlasništvu lokalne samouprave, dok je započeta revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja DOO "Crnogorski elektrodistributivni sistem" Podgorica za 2022. godinu.

Nije bilo negativnih mišljenja na finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti.

REVIZIJE USPJEHA

DRI je izvršila pet (5) revizija uspjeha u kojima je dala 52 preporuke:

<p>USPJEŠNOST SPROVOĐENJA POLITIKE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U CRNOJ GORI</p>	<p>Državna revizorska institucija (DRI) je, nakon sprovedenog postupka revizije uspjeha i utvrđenog činjeničnog stanja, ocijenila da sprovođenje politike rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori nije u dovoljnoj mjeri uspješno. Važeći normativni okvir podržava i afirmiše rodnu ravnopravnost u Crnoj Gori, i ako još uvijek postoje izazovi u ostvarenju jednakosti u tretiranju i ostvarivanju prava za žene i muškarce. Ustav Crne Gore garantuje jednaka prava za sve građane/ke bez obzira na pol, rasu, vjeru, nacionalnu pripadnost itd. Međunarodni sporazumi o rodnoj ravnopravnosti, uključujući i Konvenciju o sprečavanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) važeći su i obavezujući dokumenti u Crnoj Gori. Zakon o rodnoj ravnopravnosti, kao poseban akt koji uređuje ovu oblast, nije u dovoljnoj mjeri usaglašen sa potvrđenim međunarodnim ugovorima, opšte prihvaćenim standardima i odredbama relevantnih direktiva Evropske unije. Institucionalno nedostaje odgovarajući cjelovit i koherentan okvir za ostvarivanje i unapređenje rodne ravnopravnosti u praksi, jer većina nadležnih i drugih državnih organa često nijesu dosljedni ili u dovoljnoj mjeri posvećeni u sprovođenju svojih zakonskih obaveza u vezi s rodnom ravnopravnošću ili su zaposleni u istim nedovoljno obučeni za sprovođenje rodničkih politika. Stoga mehanizam odgovornosti za postizanje rodne ravnopravnosti pokazuje slabosti i u onim oblastima gdje postoji njegova odgovarajuća normativna uređenost. Takođe, identifikovani su nedostaci u sprovođenju i izvještavanju programskog (rodnog) budžetiranja, što ukazuju na potrebu unapređenja i preciznog definisanja nadležnosti i odgovornosti za sprovođenje budžetskih programa kod potrošačkih jedinica.</p>
<p>SOPSTVENI PRIHODI OPŠTINA U CILJU PRUŽANJA KVALITETNIH USLUGA GRAĐANIMA TOKOM PANDEMIJE</p>	<p>Nakon sprovedenog postupka revizije uspjeha „Sopstveni prihodi opština za kvalitetno pružanje usluga građanima tokom pandemije“ utvrđeno je da je iznos sopstvenih prihoda lokalnih samouprava u 2020. godini, bio manji za 37.462.896,22€ u odnosu na 2019. godinu i manji za 39.295.263,65€ u odnosu na 2021. godinu, dok su 19 od 24 opštine u Crnoj Gori ispod republičkog prosjeka razvijenosti (CT, BR, DG, NK, ŽB, PŽ, PV, KL, UL, MK, BP, ŠA, TZ, BA, AN, RO, GS, PL, i PT). U skladu sa navedenim, nadležni Kolegijum je na osnovu čl. 53 Uputstva o metodologiji revizije uspjeha ocijenio da sopstveni prihodi opština nijesu bili dovoljni za pružanje kvalitetnih usluga građanima tokom pandemije.</p>
<p>UPRAVLJANJE REGISTROM NEPOKRETNOSTI DRŽAVNE IMOVINE</p>	<p>Pored činjenice da je Uprava za katastar i državnu imovinu u prvom kvartalu 2023. godine objavila Registar nepokretnosti državne imovine kao javnu elektronsku bazu podataka, te da je Vlada Crne Gore usvojila Program reforme upravljanja javnim finansijama 2022-2026 u kojem su definisani operativni ciljevi, aktivnosti i vremenski rokovi vezani za uspostavljanje kompletnog registra imovine, na bazi utvrđenog činjeničnog stanja DRI je ocijenila da postupak uspostavljanja i upravljanja Registrom nepokretnosti državne imovine još uvijek nije u dovoljnoj mjeri uspješan.</p>
<p>USPJEŠNOST ANGAŽOVANJA FIZIČKIH LICA BEZ ZASNIVANJA RADNOG ODNOSA U DRŽAVNIM ORGANIMA</p>	<p>Shodno navedenom, a na bazi utvrđenog činjeničnog stanja, Državna revizorska institucija je nakon sprovedene revizije uspjeha, ocijenila da angažovanje fizičkih lica bez zasnivanja radnog odnosa u državnim organima, u periodu obuhvaćeno revizijom, nije vršeno uspješno. Državna revizorska institucija je na osnovu sprovedene revizije dala preporuke u cilju obezbjeđenja profesionalizacije i depolitizacije javne uprave i unapređenja postupka angažovanja fizičkih lica u državnim organima.</p>
<p>PRIPREMLJENOST INSTITUCIJA CRNE GORE ZA REALIZACIJU CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA IZ PROGRAMA ODRŽIVOG RAZVOJA DO 2030. GODINE</p>	<p>Subjekti koji su uključeni u sprovođenje NSOR 2030 nijesu obezbijedili dovoljno kvalitetnih podataka na osnovu kojih se može mjeriti napredak u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja i donositi odluke u cilju postizanja održivog razvoja. Uspostavljanjem platforme (krajem 2022. g.) za praćenje indikatora održivog razvoja (www.sdgmontenegro.me) ostvaren je napredak u ovoj oblasti, ali je u narednom periodu potrebno preduzeti aktivnosti na uspostavljanju sistema koji će obezbijediti prikupljanje, razmjenu, usklađivanje, kontrolu i potvrđivanje podataka i za rezultat imati praćenje što većeg broja indikatora COR-a.</p>

REVIZIJE INFORMACIONOG SISTEMA

ELEKTRONSKOG SERVISA - e NARUČIVANJE	Državna revizorska institucija je na osnovu sprovedenog postupka revizije, utvrdila da je funkcionisanje elektronskog servisa eNaručivanje elektronskih recepata za redovnu terapiju za hronične bolesnike uspješno u dijelu koji se odnosi na funkcionisanje aplikacije, sa potrebom dodatnih poboljšanja u dijelu koji se odnosi na edukaciju, promociju i prezentaciju građanima, kako bi se povećao broj korisnika elektronskog servisa eNaručivanje.
INTEGRALNOG ZDRAVSTVENOG INFORMACIONOG SISTEMA (IZIS) – SEGMENT: ZAKAZIVANJE LJEKARSKIH PREGLEDA KROZ ZDRAVSTVENI SISTEM	<p>Državna revizorska institucija, je, u postupku predmetne revizije, sprovedene u periodu od februara do juna 2023. godine, na bazi utvrđenog činjeničnog stanja, utvrdila da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Web servis koji povezuje primarni nivo sa tercijarnim nivoom zdravstvene zaštite radi nesmetano i bez prekida u radu, tako da sistem Centralnog zakazivanja ljekarskih pregleda funkcionise uspješno u smislu funkcionisanja elektronskog zakazivanja ljekarskih pregleda kroz zdravstveni sistem, uz pomoć aplikacije koju koriste izabrani doktori za zakazivanje termina sa primarnog nivoa zdravstvene zaštite na tercijarni nivo zdravstvene zaštite. - U pogledu punog ostvarenja ciljeva, sistem Centralnog zakazivanja ljekarskih pregleda zavisi od raspoloživosti/dostupnosti termina za specijalističke i dijagnostičke preglede, te u tom segmentu nije u dovoljnoj mjeri uspješan. Naime, po dobijanju planova rada u ambulantama, koje pripremaju direktori klinika, direktori službi i odjeljenja, termini se automatski unose u informacioni sistem od strane operatera u Službi za poslove informacionog sistema CIS KCCG.

IZVJEŠTAJ O OCJENI PRIMJENE KRITERIJUMA FISKALNE ODGOVORNOSTI U 2022. GODINI

Državna revizorska institucija je na osnovu člana 26 stav 1 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i člana 44 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji izvršila ocjenu primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti u 2022. godini.

Analiza strategije, smjernica i godišnjeg zakona o budžetu

fiskalna strategija

•Državna revizorska institucija skreće pažnju da 43. Vlada Crne Gore nije u skladu sa članom 17 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti predložila fiskalnu strategiju Skupštini Crne Gore, što može imati negativne implikacije na strateške pravce djelovanja i utvrđivanja jasnih limita fiskalne potrošnje koje opredjeljuju smjernice fiskalne politike.

smjernice fiskalne politike

Državna revizorska institucija ukazuje da Vlada Crne Gore nije u skladu sa članom 18 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti donijela smjernice fiskalne politike za 2022. godinu, zbog čega se nije mogla izvršiti ocjena fiskalne usklađenosti limita potrošnje navedenih u Zakonu o budžetu Crne Gore za 2022. godinu (kao i u naknadnim rebalansima) i limita potrošnje navedenih u smjernicama, obavezujućih za fiskalnu 2022. godinu.

godišnji zakon o budžetu i limiti potrošnje

- Izdaci iskazani u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu umanjeni za izuzeća iz limita potrošnje iznose 2.147,36 mil. eura, što je za 97,60 mil. eura manje od limita potrošnje utvrđenog Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu i na taj način je usklađen utvrđeni limit potrošnje.
- Ocjena fiskalne usklađenosti Fiskalne strategije obavezujuće za 2023. godinu i Smjernica obavezujućih za 2023. godinu nije se mogla izvršiti iz razloga što Vlada Crne Gore nije, u skladu sa članom 17 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, predložila fiskalnu strategiju za period trajanja mandata Vlade.
- Zakon o budžetu Crne Gore za 2023. godinu nije usklađen u dijelu obavezujućeg limita potrošnje definisanog Smjernicama makroekonomske i fiskalne politike za period 2022-2025. godine.

ANALIZA STATIČKIH INDIKATORA, POSMATRANIH KROZ PLAN I IZVRŠENJE

S

realizovano

I4.4. Izvršenje: Tekući izdaci i transferi iznose 1.980,28 mil. eura, tekući prihodi i donacije iznose 1.995,49 mil. eura.

nerealizovano

S

I1.1. Plan: Ostvaren je gotovinski deficit u iznosu od 431,60 mil. eura.

I1.2. Izvršenje: Ostvaren je gotovinski deficit u iznosu od 142,52 mil. eura.

I2.2 Plan: Gotovinski deficit u BDP-u po tržišnim cijenama učestvuje sa 9,82%.

I2.2. Izvršenje: Gotovinski deficit u BDP-u po tržišnim cijenama učestvuje sa 3,97%

I3.1 Plan: Javni dug u BDP-u po tržišnim cijenama učestvuje sa 80,97%.

I3.1 Izvršenje: Javni dug u BDP-u po tržišnim cijenama učestvuje sa 69,25%.

I4. Plan: Tekući izdaci i transferi iznose 2.060,70 mil. eura, tekući prihodi i donacije iznose 1.921,28 mil. eura.

ANALIZOM DINAMIČKIH INDIKATORA, POSMATRANIH KROZ PLAN I IZVRŠENJE

D

realizovano

I1.1. Stopa rasta limita potrošnje tekućeg budžeta i budžeta državnih fondova je manja od planirane stope realnog rasta BDP-a.

I2.1 Stopa rasta limita potrošnje kapitalnog budžeta i budžeta državnih fondova je manja od planirane stope nominalnog rasta BDP-a.

I3.1. Stopa rasta limita potrošnje za budžetsku rezervu je manja od planirane stope nominalnog rasta BDP-a

I3.2 Stopa rasta limita potrošnje za budžetsku rezervu je manja od planirane stope nominalnog rasta BDP-a.

nerealizovano

D

I1.2. Stopa rasta limita potrošnje tekućeg budžeta i budžeta državnih fondova je veća od planirane stope realnog rasta BDP-a.

I2.2. Stopa rasta limita potrošnje kapitalnog budžeta i budžeta državnih fondova je veća od planirane stope nominalnog rasta BDP-a.

ANALIZA KRITERIJUMA LOKALNE SAMOUPRAVE

LS

lokalne samouprave

Analiza kriterijuma lokalne samouprave u vezi sa ograničenjem deficita, kroz poređenje sa prihodima pokazala je da, u procesu planiranja i izvršenja budžeta za 2022. godinu, kriterijum nije realizovan kod 12 opština.

OCJENA FISKALNE USKLAĐENOSTI

Predlogom zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu iskazani su primici u iznosu od 2.234,17 mil. eura, ili 6,4% manje u odnosu na plan, a izdaci u iznosu od 2.588,16 mil. eura, ili 3,68% manje u odnosu na planirana sredstva. Poređenjem primitaka iskazanih u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu sa primicima planiranim Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu, utvrđeno je sljedeće:

- Tekući prihodi su ostvareni 86,69 mil. eura više od plana;
- Primici od prodaje imovine su ostvareni 1,48 mil. eura manje od plana;
- Primici od otplate kredita su ostvareni 5,21 mil. eura više od plana;
- Donacije i transferi su ostvareni 12,48 mil. eura manje od plana;
- Primici od pozajmica i kredita su ostvareni 230,79 mil. eura manje od plana;
- Poređenjem izdataka iskazanih u Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2022. godinu, korigovanih od strane Državne revizorske institucije, sa izdacima planiranim Zakonom o budžetu Crne Gore 2022. godine, utvrđeno je sljedeće:
  - Tekući budžet i budžet državnih fondova je izvršen u iznosu od 26,40 mil. eura manje od plana i to:
    - Tekući izdaci izvršeni u iznosu od 892,17 mil. eura ili 36,06 mil. eura manje od plana;
    - Transferi izvršeni u iznosu od 1.024,06 mil. eura ili 14,10 mil. eura više od plana;
    - Kapitalni izdaci izvršeni u iznosu od 65,83 mil. eura ili 0,75 mil. eura manje od plana;
    - Otplata obaveza iz prethodnog perioda izvršena u iznosu od 35,20 mil. eura ili 1,00 mil. eura manje nego što je planirano;
- Kapitalni budžet je izvršen u iznosu od 37,55 mil. eura manje od plana;
- Date pozajmice i krediti su izvršene u iznosu od 20,45 mil. eura više od plana;
- Otplata garancija je izvršena u iznosu od 0,50 mil. eura više od plana,
- Budžetska rezerva je izvršena u iznosu od 75,01 mil. eura manje od plana.
- Izdaci za otplatu glavnice duga su izvršeni u iznosu od 0,58 mil. eura manje od plana

SPROVOĐENJE PREPORUKA IZ IZVJEŠTAJA O REVIZIJI PREDLOGA ZAKONA O ZAVRŠNOM RAČUNU BUDŽETA CRNE GORE ZA 2021. GODINU

Skupština Crne Gore, povodom razmatranja Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2021. godinu, Izvještaja o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2021. godinu i Godišnjeg izvještaja o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2021 – oktobar 2022. godine, dana 27. decembra 2022. godine.

Zaključkom Skupštine Crne Gore broj: 33/22-4/8 - EPA 586 XXVII se, između ostalog, "poziva Vlada Crne Gore na poštovanje i ispunjavanje svih preporuka Državne revizorske institucije datih u Izvještaju o reviziji Predloga zakona o Završnom računu Budžeta Crne Gore za 2021. godinu. Takođe, Vlada je dužna da prati realizaciju svih preporuka Državne revizorske institucije koje se odnose na pojedinačne revizije urađene u periodu oktobar 2021 - oktobar 2022. godine.

U nastavku je pregled preporuka koje nijesu realizovane

PREPORUKE KOJE NIJESU REALIZOVANE

Finansijska revizija	
Ministarstvo finansija treba da u cjelosti uskladi vođenje Glavne knjige trezora sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština	
Ministarstvo finansija kroz sistem Glavne knjige trezora treba da obezbijedi potpunu evidenciju stanja finansijske imovine (klasa 1) i evidenciju obaveza (klasa 2)	
Revizija pravilnosti	
Neizmirene obaveze	Potrošačke jedinice su dužne da u skladu sa članom 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, ugovaraju obaveze u granicama utvrđenim godišnjim zakonom o budžetu države.
depoziti	"Potrebno je da se izvrši konsolidacija računa Agencije za investicije Crne Gore koji se vodi kod CKB banke."
depoziti	"Preporučuje se da se godišnjim zakonom o budžetu utvrdi plan korišćenja i namjena sredstava koja se nalaze na računu Agencije za investicije Crne Gore, kao i da se odredi državni organ odgovoran za upravljanje istim."
depoziti	"Potrebno je da Ministarstvo finansija evidentira sredstva na grupi računa 715 - Ostali prihodi u iznosu od 13.299.923,00€ i da za isti iznos izvrši uvećanje finansijske imovine na klasi 1."
zarade	"Potrošačke jedinice su dužne da sačinjavaju ugovore o dopunskom radu u skladu sa članom 202 Zakona o radu."
otplata obaveza iz prethodnog perioda	"Potrošačke jedinice su u obavezi da grupu računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda ne terete sa izdacima čija obaveza plaćanja dopijeva u tekućoj fiskalnoj godini. Iste su dužne da evidentiranje i plaćanje obaveza nastalih u tekućem periodu vrše u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština."
budžetska rezerva	"Ministarstvo finansija dužno je donijeti novi Pravilnik o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve, usklađen sa članom 43 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti."
kapitalni budžet	"Preporučuje se Upravi za saobraćaj da ugovore o građenju zaključuje nakon što obavi sve neophodne prethodne radnje, u cilju neometanog uvođenja izvođača u posao i sprječavanja uvećanja ugovornih troškova projekta."

kapitalni budžet	"Preporučuje se da se godišnjim zakonom o budžetu utvrde prioritetni projekti započeti u prethodnim godinama i za iste opredijeli iznos sredstava neophodan za završetak projekata u cilju stavljanja objekata u upotrebu."
kapitalni budžet	"Preporučuje se Upravi za kapitalne projekte da na osnovu člana 131 Zakona o prostornom planiranju i izgradnji objekata te zaključenih Ugovora o osiguranju od profesionalne odgovornosti preduzme radnje u cilju naknade štete prouzrokovane nedostacima nastalim pri izradi projektne dokumentacije."
javni dug	"Neophodno je da Ministarstvo finansija u saradnji sa lokalnim samoupravama propiše podzakonski akt kojim će se na jedinstven način urediti konsolidacija i evidencija javnog duga na nivou lokalne samouprave."
državna imovina	"Uprava za katastar i državnu imovinu dužna je da u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima i drugim propisima, podatke o nepokretnim i pokretnim stvarima u imovini Crne Gore dostavi Ministarstvu finansija do kraja marta tekuće godine za prethodnu godinu shodno članu 51 Zakona o državnoj imovini."
državna imovina	"Ministarstvo finansija i Uprava za katastar i državnu imovinu treba da preduzmu aktivnosti u cilju stavljanja u funkciju softvera za vođenje jedinstvene evidencije i registra nepokretnosti"
sistemske preporuke	"Preporučuje se Skupštini Crne Gore da godišnjim zakonom o budžetu uvede normu kojom se zabranjuje preusmjeravanje sredstava sa pozicije kamata na druge izdatke."
sistemske preporuke	"Preporučuje se da se pravna lica koja su dio sistema finansiranja po osnovu javnih prihoda finansiraju kroz sistem budžeta Crne Gore."
sistemske preporuke	"Preporučuje se Vladi Crne Gore da, u skladu sa članom 61 Zakona o državnim službenicima i namještenicima određuje vršioca dužnosti do imenovanja odnosno postavljenja lica a najduže do 6 mjeseci."
sistemske preporuke	"Potrošačke jedinice su dužne da u zakonom predviđenom roku plaćaju dospelje obaveze nastale po osnovu sudskih presuda, sudskih rješenja i rješenja Agencije za mirno rješavanje radnih sporova, u cilju izbjegavanja nastanka dodatnih troškova prinudnog izvršenja."
sistemske preporuke	"Preporučuje se da sve potrošačke jedinice, prilikom planiranja budžeta, obezbijede usaglašeno stanje neizmirenih obaveza sa Zaštitnikom imovinsko - pravnih interesa Crne Gore i isto prezentiraju Ministarstvu finansija."
sistemske preporuke	"Državna revizorska institucija skreće pažnju da je potrebno da predlagači zakona usaglašavaju nomenklaturu prihoda sa njihovom ekonomskom suštinom."

Spisak tabela i grafika

Tabela i grafik 1 - struktura budžeta.....	3
Grafik 2 - nominalni BDP (u mil. eur.).....	4
Grafik 3 - realan rast BDP-a (u %.).....	4
Tabela 2 - deficit budžeta (u eur.).....	5
Grafik 4 - trend gotovinskog deficita (u mil. eur. i % BDP-a).....	5
Grafik 5 - javni dug (u mil. eur. i % BDP-a).....	7
Tabela 3 - državne garancije (u mil. eur.).....	7
Tabela 4 - servisiranje državnog duga (u mil. eur. i %).....	7
Grafik 6 - tekući budžet (u mil. eur.).....	8
Grafik 7 - budžetske rezerve (u mil. eur.).....	8
Grafik 8 - budžet državnih fondova (u mil. eur.).....	9
Grafik 9 - budžet državnih fondova pojedinačno (%)	9
Grafik 10 - transakcije finansiranja (%).....	9
Grafik 11 - budžet uprave za saobraćaj (u mil. eura).....	10
Grafik 12 - budžet uprave za javne radove (u mil. eura)	10
Tabela 5 - primici budžeta (u eur. i %).....	11
Grafik 13- struktura tekućih prihoda (u %).....	11
Grafik 14- primici budžeta (u mil. eur.).....	12
Tabela 6 - primici budžeta (u eur.).....	12
Tabela 7 - izdaci budžeta (u eur. i %).....	13
Grafik 14- struktura tekućih izdataka (u %).....	14
Grafik 15-izdaci budžeta (u mil. eur.).....	14

Tabela 8 - izdaci budžeta (u eur.).....	14
Tabela 9 - najveće pozitivne apsolutne promjene (u eur.).....	15
Tabela 10 - najveće negativne apsolutne promjene (u eur.).....	15
Tabela 11 - najveće pozitivne procentualne promjene (u eur.).....	15
Tabela 12- najveće negativne procentualne promjene (u eur.).....	16
Tabela 13- preusmjeravanja (u eur.).....	17
Grafik 15- programska klasifikacija budžeta (u %).....	18
Tabela 14- funkcionalna klasifikacija (u eur.).....	18
Tabela 15- pregled odstupanja u periodu 2022. godini (u eur.).....	20

U Parlamentarnoj budžetskoj kancelariji obavljaju se stručni poslovi koji se odnose na: izradu istraživačkih radova, odnosno analitičkih informativnih materijala i sažetaka relevantnih zvaničnih domaćih publikacija i publikacija međunarodnih institucija na teme od značaja za sprovođenje ekonomske i fiskalne politike, posebno u vezi sa ekonomskim i fiskalnim tendencijama u Crnoj Gori, kao i sa najznačajnijim globalnim tendencijama u oblasti ekonomije i finansija, u cilju podrške radu poslanika; saradnju sa domaćim i stranim institucijama, međunarodnim organizacijama i parlamentarnim budžetskim kancelarijama nacionalnih parlamenata i drugim srodnim službama.